

ISSN 2286 - 6736

จุลสาร พิพิธภัณฑ และจดหมายเหตุรัฐสภา

Parliamentary Archives and Museum Journal

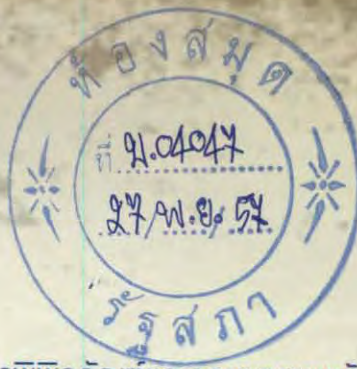
ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม - เมษายน ๒๕๕๖

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

2900023343

สารบัญ

สัมภาษณ์พิเศษบุคคลสำคัญ ๐๒

สัมภาษณ์อดีตเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เรื่องเล่าจากพิพิธภัณฑ์ ๐๙

ของที่ระลึกงานฉลองรัฐธรรมนูญ

เปิดแ่มาจดหมายเหตุ ๑๖

ความสำคัญของการจัดหาเอกสารและการจัดทำนโยบาย
การจัดหาเอกสาร กับการดำเนินงานหอจดหมายเหตุ

บานาสาระกับจดหมายเหตุ ๒๓
เอกสารลายพระนาม/นาม ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ภาพเก่าเล่าเรื่อง ๓๑

พิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
พุทธศักราช ๒๔๗๕

ศิลปะกับการเมือง ๓๗

แผ่นนิทรรศการ.....ทำอย่างไร??

ปูมการเมือง ๔๓

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๒๑

กิจกรรมความเคลื่อนไหวพิพิธภัณฑ์ ๔๙

ศึกษาฐาน

จุลสารพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุรัฐสภา ฉบับนี้เป็น

ฉบับที่ ๒ ที่กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ สำนัก
วิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้ร่วมกันจัดทำขึ้นมา
เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเคลื่อนไหวด้านพิพิธภัณฑ์และ
จดหมายเหตุรัฐสภา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเราได้รับเกียรติ
จากอดีตเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นายพิฑูร พุ่มทิว
ได้กรุณาให้สัมภาษณ์เปิดใจถึงความสำคัญของการปฏิบัติงาน
ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จดหมายเหตุและ
พิพิธภัณฑ์ของรัฐสภา และข้อเสนอแนะสำหรับข้าราชการ
โดยเฉพาะข้าราชการสังกัดรัฐสภาด้วย นอกจากนี้ยังประกอบด้วย
เนื้อหาสาระเต็มเปี่ยมเช่นเคยซึ่งฉบับนี้ เรื่องเล่าจากพิพิธภัณฑ์
ได้นำเสนอของที่ระลึกงานฉลองรัฐธรรมนูญ ซึ่งจัดทำขึ้น
ในโอกาสงานฉลองรัฐธรรมนูญ โดยในอดีตนั้นจัดขึ้นระหว่าง
๘ - ๑๓ ธันวาคม ของทุก ๆ ปี เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้ประชาชน
ได้รู้จักและเทิดทูนรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ภาพเก่าเล่าเรื่อง
ได้นำเรื่องราวเกี่ยวกับพระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ โดยเป็นภาพ
แห่งประวัติศาสตร์ที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ปวงชนชาวไทย อันนำมาซึ่งการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภามาจนถึงทุกวันนี้

สุดท้ายนี้ หวังว่าจุลสารพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ
รัฐสภาฉบับนี้จะทำให้สาระและความรู้ไม่มากนักน้อย ซึ่งทางกอง
บรรณาธิการจะได้ปรับปรุงจุลสารในฉบับต่อ ๆ ไป

ที่ปรึกษา

นายจร พันธ์เป็รื่อง

นางพรพิศ เพชรเจริญ

บรรณาธิการ

นายสุริยา ช้องเสนาะ

กองบรรณาธิการ

นางสาวสุรีย์ ขวัญบัว

นายณรงค์ ศรีนาค

นายศตพล วรปัญญาตระกูล

นางสาวอรพรรณ ลินธิศิริมานะ

นายธนิทร พูนศรีสวัสดิ์

นายพงษ์ศักดิ์ ปัตถา

ว่าที่ร้อยตรีหญิงชลธิชา ราศรี

ฝ่ายศิลปกรรม

นางสุนันทา สังข์ศิริ

พิมพ์ที่

สำนักการพิมพ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

บทสัมภาษณ์พิเศษ

นายพิฑูร พุ่มศิริบุญ

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (คนที่ ๑๖)

“วันนี้ผมก็ยังมีความคิดเห็นเดิมคือที่นี่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดี แห่งหนึ่ง ถ้าพูดในเจตนารมณ์เดิมที่ผมเคยพูดคือการพิจารณากฎหมาย การออกกฎหมาย กระบวนการพิจารณากฎหมาย ให้รู้เจตนารมณ์ ให้รู้ที่มาที่ไป ให้รู้การอภิปราย หาเหตุผลผลกัน ฟังเหตุฟังผลของแต่ละฝ่ายเพื่อให้ใช้ดุลยพินิจหากตัวจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องในเรื่องใดก็ตาม มันเป็นที่ที่ดีที่สุด ก็ยังมีความรู้สึกเหมือนเดิม เพียงแต่ว่ากาลเวลามันเปลี่ยนแปลงไป กระบวนการในการนำเสนอที่ดี กระบวนการในการที่จะบันทึกไว้อาจเปลี่ยนรูปแบบไปบ้าง ตามสภาพของสังคมและสภาพแวดล้อม”

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

คือตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มีหน้าที่ความรับผิดชอบทั้งการเป็นเลขานุการของที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมรัฐสภา รวมถึงการเป็นหัวหน้าหน่วยงานที่ปฏิบัติงานสนับสนุนการทำงานของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต้องตอบสนองการทำงานของสมาชิกทั้งเชิงรับและเชิงรุกตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องวางตนให้เป็นกลางทางการเมือง เพื่อให้การทำหน้าที่มีความถูกต้อง เป็นธรรม และเกิดประโยชน์บรรคผลต่อประชาชน และประเทศชาติมากที่สุด

นับจากเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ มีผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คนแรก คือ หลวงประดิษฐมนูธรรม หรือนายปรีดี พนมยงค์ และได้มีเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต่อเนื่องกันเรื่อยมา นายพิฑูร พุ่มหิรัญ นับเป็นเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑๖ โดยเริ่มรับราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

“กระบวนการก่อนที่จะได้มาซึ่งกฎหมายมีความตื้นลึกหนาบาง อยู่เยอะในข้อเท็จจริงที่เราดู เราตัดสินใจไม่ถูกเลยว่าเราควรเชื่อฝ่ายไหน เพราะเหตุผลที่เขายกมาในการอภิปราย มันน่าเชื่อทั้ง ๒ ฝ่าย”

หลังจบการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในตำแหน่งนิติกร ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ และได้เกษียณอายุราชการเมื่อปีพ.ศ. ๒๕๕๕ หลังดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถึง ๙ ปีเศษ นับเป็นบุคคลสำคัญที่คลุกคลีและได้เห็นความเป็นไปของรัฐสภา และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร มาตลอดอายุราชการ อีกทั้งยังได้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานในฐานะผู้บริหารระดับสูงอีกด้วย จุลสารฉบับนี้จึงขอนำบทสัมภาษณ์ที่ท่านให้ไว้ในวันเกษียณอายุราชการ (๒๘ กันยายน ๒๕๕๕) ซึ่งมีทั้งความรู้และแง่มุมความคิดที่ดี มาเผยแพร่แก่ผู้อ่าน

สาเหตุหรือความสนใจที่ทำให้เลือกที่จะมาทำงาน สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ : ประการแรก ผมจบกฎหมายมา และเคยมีแรงบันดาลใจ เมื่อตอนสมัยที่เรียนหนังสืออยู่มีโอกาสได้มาเยี่ยมชมรัฐสภา ตอนนั้นยังใช้พระที่นั่งอนันตสมาคมอยู่ มาดูการประชุมสภา เราฟังการประชุมในช่วงเวลาสักประมาณครึ่งชั่วโมง มันมีประเด็นโต้แย้งอะไรสักอย่างจำไม่ได้ในระหว่างการอภิปราย แต่ดูการใช้เหตุใช้ผลของแต่ละฝ่าย ทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุนในประเด็นปัญหานั้น ๆ มันดูมีเหตุมีผลจนเราซึ่งยังไม่โตนัก ฟังแล้วน่าเชื่อทั้ง ๒ ฝ่ายเลย ก็เลยนึกเลื่อมใสศรัทธาว่า กระบวนการก่อนที่จะได้มาซึ่งกฎหมายมีความตื้นลึกหนาบางอยู่เยอะในข้อเท็จจริงที่เราดู เราตัดสินใจไม่ถูกเลยว่าเราควรเชื่อฝ่ายไหน เพราะเหตุผลที่เขายกมาในการอภิปราย น่าเชื่อทั้ง ๒ ฝ่าย เราก็เลยฝังใจว่าคนทำงานที่สภาต้องหาเหตุผลเพื่อมาหักล้างกัน เราฟังเหตุผลเราไม่รู้เลย เรายกมือไม่ถูกไม่รู้จะเชื่อฟังใคร เพราะฉะนั้นตรงนี้คือต้นตอของการออกกฎหมาย และการจะนำกฎหมายไปใช้ เป็นจุดเริ่มต้นของสิ่งที่จะไปบังคับใช้กับบุคคลทั่วไป หลังจากนั้นได้ไปอ่านรายงานการประชุมเก่า ๆ ปรากฏว่ายิ่งฟังมากในความสามารถของคนสมัยโบราณ ถ้อยคำ คำพูดคำจา บางทีเหมือนว่ากัน แต่เขาว่าอย่างผู้ดีว่าอย่างไม่ใช่มีมาพาโว้ย

เราเลยยิ่งประทับใจว่า วาทีโหวท ศิลปะในการพูดอะไรทั้งหลายแหล่มันประมวลอยู่ทั้งหมดเลย เพื่อจะโน้มน้าวคนให้คิดตามหรือคล้อยตามเวลาลงมติ ผมว่ามันเป็นอะไรที่น่าสนใจ และน่ารัก แสดงถึงภูมิปัญญาของคนที่ได้แสดงออกมา ปรากฏผลของงานคือการร่างกฎหมาย การออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย เหมือนเป็นต้นตอที่จะเอาไปบังคับใช้กับคน แล้วเราก็เชื่ออย่างหนึ่งว่าในชีวิตประจำวันของคนมันต้องอยู่กับกฎหมาย ไม่ว่าจะจบกฎหมายมาหรือไม่ก็ตาม คุณต้องรู้กฎหมายถูกไหม เพราะประกาศราชกิจจานุเบกษาแล้ว ทุกคนจะปฏิเสธว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ เหมือนขับรถแหกโค้ง ขับรถเร็วก็กฎหมาย

การทำงานมันไม่ใช่ว่าเคยทำมาอย่างไรก็ทำกันอย่างนั้น แต่มันต้องตั้งบนพื้นฐานของความเข้าใจของตัวเอง เราด้วย ทำไมเขาต้องเป็นอย่างนั้น ทำไมเราต้องหาเหตุผลตอบคำถามตัวเองให้ได้ ไม่ใช่สักแต่ว่าเขาทำอย่างนั้นก็ทำ ๆ ไป นั่นไม่ใช่คนใช้ปัญญา ฉะนั้นเอกสารเก่าช่วยได้เยอะ เพียงแต่เราต้องดูเป็น ไม่ใช่เอามาเพียงเพื่อจะลอกเลียนแบบ (Copy) แต่เอามาเพื่อเป็นต้นแบบ

ชีวิตการทำงานเมื่อแรกเข้ารับราชการที่สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ : ผมจบการศึกษาปี ๒๕๑๗ ปี ๒๕๑๘ ก็มาสมัครสอบที่นี้ แล้วก็โชคดีสอบได้เข้ามาตอนแรกผมเป็นนิติกรงานระเบียบวาระ กองการประชุม ยังไม่ได้ทำเรื่องกฎหมาย แต่ตั้งใจมาตรงนี้แล้วแม้ว่าจะทำงานไม่ตรงเสียทีเดียวก็คิดว่ามันอยู่ในวิสัยที่จะหาความรู้ได้ เพราะทุกอย่างมันอยู่ในนี้หมด ก็เลยทำไป คือผู้บังคับบัญชาหรือคำสั่งแต่งตั้งมาอย่างไร เราก็กทำตามหน้าที่ตรงนั้น ไม่เคยบอกวว่าตรงนี้ ไม่อยากทำ ในสมัยผมเข้ามาช่วงนั้นคนน้อยมาก นับจำนวนร้อย ผมเข้ามาปีนั้นเขาย้ายที่ทำงานจากพระที่นั่งอภิเชษฐสถิตที่ติดกับพระที่นั่งอนันตสมาคมมาตรงสภาใหม่นี้พอดี เพราะฉะนั้นผมก็เลยได้ทำงานในตึกใหม่นี้ตั้งแต่เข้ารับราชการเลย อยู่งานระเบียบวาระก็ทำหน้าที่ในการจัดลำดับระเบียบวาระตามข้อบังคับการประชุม ช่วงเข้ามาใหม่ ๆ ก็มีการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการอยู่ ๖ เดือน ซึ่งตรงนั้นไม่ได้คิดอะไรอย่างอื่นนอกจากจะทำ ๖ เดือนนี้ให้ดีที่สุด ให้เขาเห็นว่าเรารับราชการได้ แล้วก็ศึกษาค้นคว้า ตอนนั้นไม่มีปัญญาไปอ่านเรื่องอื่น ก็อ่านข้อบังคับอะไรที่คิดว่าต้องทำงานในหน้าที่ โชคดีมีรุ่นพี่ที่เขาทำงานมาก่อน เขามาแนะนำ อันนี้อ่านข้อบังคับ อันนี้อ่านรัฐธรรมนูญ ซึ่งมันต้องใช้ในชีวิตการทำงาน แล้วก็เอาตัวอย่างมาให้ดู ระเบียบวาระคืออย่างนี้ ที่จัดเป็นอย่างนี้ เราก็กทำเป็นบันทึกย่อ ๆ (Short note) มา เรื่องอะไรบ้าง เพื่อเตือนตัวเองว่าเรื่องนัดประชุมอยู่ข้อบังคับข้อไหน เรื่องกรรมาธิการอยู่ข้อไหน เรื่องการเลื่อนการประชุมอยู่ข้อไหน เรื่ององค์ประชุมอยู่ข้อไหน เป็นการเรียนรู้ของเราเองเป็นวิธีการที่ช่วยให้เราจำได้ง่ายขึ้น แล้วก็มาสกัดจากเล่มหนา ๆ ตั้ง ๖๐ - ๗๐ หน้า เราเขียนตามความเข้าใจของเราก็เหลือเป็นแผ่นกระดาษ ขนาดเอ ๔ ไม่เกิน ๓ หน้า เป็นคู่มือของเรา มันก็ง่าย บางทีเรื่องเกี่ยวเนื่องเราก็จับมาเป็นเรื่องเดียวกัน มาเรียงว่าในกระบวนการพิจารณากฎหมายทั้งหมดมันจะต้องอาศัยข้อบังคับข้อไหน ตามลำดับเหตุการณ์ที่มันจะเกิดขึ้นในสภา อย่างนี้เป็นต้น มันก็เหมือนเรามาตีตัว

เราเอง นี่คือการ ทำงาน เป็นการเรียนรู้ตามเนื้อหา งาน บางครั้งก็เอาของเก่ามานั่งดูนั่งพลิก รุ่นพี่เขามานั่งสอน บ้าง ไม่อายที่จะถาม คนฉลาดโง่มาก่อนทั้งนั้น ไม่รู้จักถามก็เท่านั้น

ความคิดเห็นที่มีต่อเอกสารต่าง ๆ ที่เกิดจาก การปฏิบัติงานของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ : เอกสารที่เกิดจากการ ทำงานตามหน้าที่ของคนรุ่นก่อน ๆ ทำไว้นั้นมีความ สำคัญแน่นอน พุดจากประสบการณ์ตัวเองถ้าเราไม่ได้ เก็บเอกสารเก่า ๆ ไว้ เรื่องรายงานการประชุมก็ดี เรื่อง ระเบียบวาระการประชุมที่ผ่าน ๆ มาในอดีต มันก็ไม่มี ข้อมูลเปรียบเทียบไม่มีเหมือนแนวปฏิบัติ ไม่มีราก ของสิ่งที่มันเกิดขึ้น ว่าเป็นมาอย่างไร มันตั้งต้นไม่ถูก เหมือนมานับหนึ่งใหม่ทุกครั้งทีดำเนินการ แต่ถ้าเรามี รากมีที่มาแล้วเราก็สืบทอด คือ การทำงานมันไม่ใช่ ว่าเคยทำมาอย่างไรทำกันอย่างไร แต่มันต้องตั้งบน พื้นฐานของความเข้าใจของตัวเราด้วย ทำไมเขาต้อง เป็นอย่างนั้น ทำไมเราต้องหาเหตุผลตอบคำถาม ตัวเองให้ได้ ไม่ใช่สักแต่เขาทำอย่างนี้ก็ทำ ๆ ไป นั่นไม่ใช่คนใช้ปัญญา ฉะนั้นเอกสารเก่าช่วยได้เยอะ เพียงแต่ว่าเราต้องดูเป็น ไม่ใช่เอามาเพียงเพื่อจะ ลอกเลียนแบบ (Copy) แต่เอามาเพื่อเป็นต้นแบบ แต่ อย่างที่ผมบอกว่าสิ่งเก่า ๆ ที่คนเขาเขียนบันทึกไว้ มันมีคุณค่า เพราะคนโบราณกว่าจะออกมาเป็นตัว อักษรเขาคิดแล้วคิดอีก ทำให้ไม่ค่อยมีช่องโหว่ มัน อมความได้หมด มันมีความเข้าใจค่อนข้างกระจ่างชัด ไม่เหมือนคำพูดคนในสมัยนี้ บางทีพูด ๆ แล้วไม่ เข้าใจฟังแล้วตีความไปได้หลายอย่างเพราะฉะนั้นความ ละเอียตรอบคอบของคนโบราณที่เขียนแล้วจารึกไว้ บันทึกไว้จะเป็นจดหมายเหตุจะเป็นบันทึกข้อความ เป็นอะไรก็แล้วแต่ นั่นมันคือส่วนที่จะทำให้เสริมความ เข้าใจของเราทำให้เรารู้ที่มาที่ไป เหตุผลกลใดจึงเป็น เช่นนั้น เพราะฉะนั้นจึงมีความสำคัญ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานจดหมายเหตุของ รัฐสภา

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ : จริง ๆ ผมไม่ได้เป็นผู้ เชี่ยวชาญในด้านนี้ แต่เราคิดในแง่ของการใช้ประโยชน์ เอกสารขึ้นได้ถ้าเก็บไว้ อย่างสมมุติเอกสารประวัติศาสตร์ การเซ็นสัญญาสงบศึกหรือการประกาศสงคราม อย่างนี้ แน่นอนมันต้องเก็บไว้ นี่คือการเหง้าของประเทศให้รู้ ความเคลื่อนไหวว่าเคยมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นมา แต่งาน ที่ทำเหมือนเป็นงานประจำ จนเหมือนเป็นที่รู้อยู่แล้ว หรือได้มีการบันทึกที่มาก็ไปไว้แล้ว อย่างนี้ถ้าเก็บไว้บางที มันรกก็ไม่รู้จะเก็บไว้ทำไม ก็ต้องมีการเลือก บอกไม่ได้ หมดว่าต้องเก็บหรือต้องทำลาย แต่ต้องมีการจำแนก เอกสารที่เราเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยว่าอะไรควรเก็บ อย่างใน แ่งของผู้ปฏิบัติงานยังทำงานมาก ๆ สิ่งต่าง ๆ เอกสาร ต่าง ๆ เสมือนเป็นครูของเรา บางทีมันอาจจะไม่ใช่ เอกสารที่ต้องเก็บไว้ชั่ววนาตาปีหรือหก มันไม่ใช่เอกสาร ประวัติศาสตร์ที่ต้องจารึกไว้ในแผ่นดิน แต่ถ้ามันเป็น ครูเราได้ ในช่วงเวลาหนึ่งที่เรายังไม่มีความเชี่ยวชาญ ขำนาญพอหรือยังหาที่บันทึกรวมไว้ไม่ได้ เราก็ควรต้อง เก็บไว้ เพื่อดูเป็นแบบอย่างของเรา ก็เป็นประโยชน์ ใน การทำงานอีกลักษณะหนึ่ง

ความคิดเห็นเกี่ยวกับงานด้านพีพีอาร์ทของ รัฐสภา

นายพิฑูร พุ่มทริธู : ถ้าเราตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่า รัฐสภาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญเรื่องการปกครอง พิพีอาร์ทก็ควรจะสะท้อนสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นตัวตนของมันออกมา พิพีอาร์ทคือแหล่งรวบรวมสิ่งของที่เกี่ยวข้องในอดีตมารวมไว้ ตามเหตุการณ์ต่าง ๆ พิพีอาร์ทของรัฐสภาผมก็เคยเข้ามาชมตั้งแต่ก่อนเข้ารับราชการที่นี่ ก็เคยเห็นไมโครโฟนที่เขาใช้พูดกันเมื่อสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีหมุดประชาธิปไตย มีอะไรต่าง ๆ นั่นก็คือสิ่งที่บันทึกไว้เป็นเหตุการณ์สำคัญก็เหมือนกับเอกสาร ลักษณะเดียวกันแต่มันเป็นวัตถุ

“ผมคิดว่าเราไม่ควรโทษหรือคิดว่าคนไทยไม่ชอบดูพิพีอาร์ท แต่เราควรทำพิพีอาร์ท ให้น่าสนใจมากกว่า”

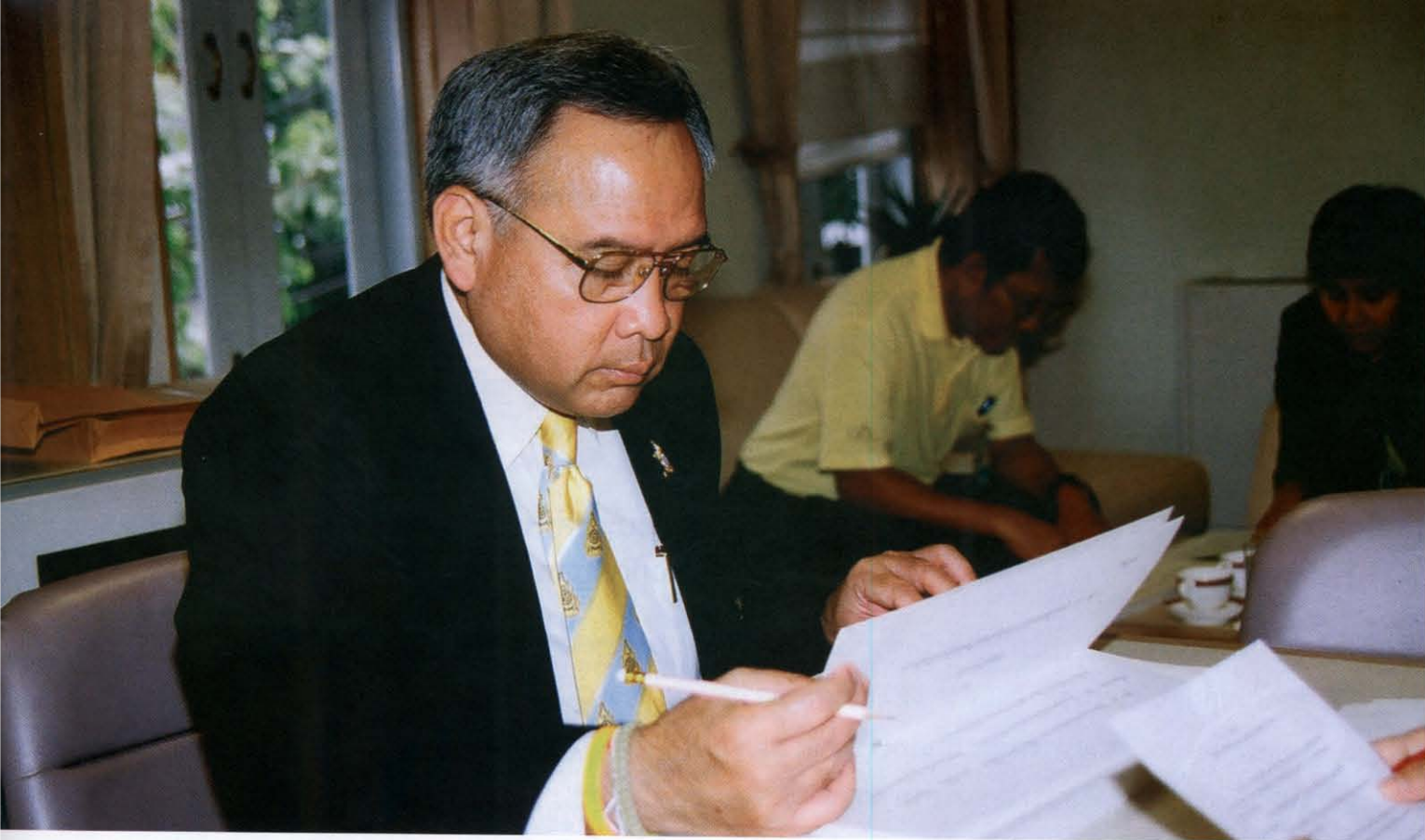

สิ่งของเครื่องใช้ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ ถ้าเรามีเอกสารส่วนหนึ่ง แล้วมีการพูดถึงเครื่องบันทึกเสียง เครื่องพิมพ์ดีด สมัยนั้นที่ใช้อยู่ แล้วถ้ามีสิ่งของนั้นปรากฏอยู่จริง มันก็เหมือนที่ว่าสิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น สิบตาเห็นไม่เท่ามือคลำ เพราะฉะนั้นเราก็เห็นทั้งเอกสารตัวหนังสือที่บันทึกไว้ แล้วพอเข้าพิพีอาร์ทก็เห็นสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นปรากฏอยู่ด้วย มันก็เป็นองค์ความรู้ที่มีความชัดเจนขึ้นกว่าที่อ่านจากข้อความในกระดาษอย่างเดียว

พูดถึงพิพีอาร์ท ผมได้มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ ผมตีใจแทนเมืองนอกเขา เวลาเขาเดินทางไปที่ท่องเที่ยวเหมือนที่เราไป แหล่งหนึ่งที่เขาขาดไม่ได้คือพิพีอาร์ท แต่เมื่อหันมามองในประเทศเรา มันยังไม่ใช่ บางทีบางคนไปพิพีอาร์ทเพื่อฆ่าเวลาเพื่อรอกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง บ้างก็มาแล้วไม่รู้ไปไหนไปพิพีอาร์ทอะไรอย่างนี้ ซึ่งมันคนละลักษณะกับความตั้งใจที่จะไปพิพีอาร์ทเลยกับไปเพียงเพื่อฆ่าเวลาเพื่ออย่างโน้นอย่างนี้ พูดนี้ไม่ได้หมายความว่าคนไทยเราไม่ชอบเข้าพิพีอาร์ท คนไทยเราชอบเข้าก็มี แต่ทำอย่างไรให้มันเป็นจุดสนใจที่ใคร ๆ จะต้องไปเหมือนที่ฝรั่งเขาเป็น ผมไปพิพีอาร์ทของต่างประเทศดูแล้วตื่นตาตื่นใจ นั่นก็สนใจนี่ก็สนใจ เวลาชั่วโมงสองชั่วโมงผ่านไปเร็วมาก บางทีอ่านแผ่นพับที่เขาวางไว้ตามโรงแรม เขามีแผ่นพับโฆษณาไปดูพิพีอาร์ทนั่นพิพีอาร์ทนี่อะไรอย่างนี้ น่าดูจังเลย สิ่งที่เขานำเสนอในนั้นแม้ดูแค่ที่นำเสนอ ใบเชิญชวนเราก็อยากดูแล้ว

ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สำหรับผู้ทำงาน พีพีอาร์ท

นายพิฑูร พุ่มทริธู : ผมคิดว่าเราไม่ควรโทษหรือคิดว่าคนไทยไม่ชอบดูพิพีอาร์ท แต่เราควรทำพิพีอาร์ท ให้น่าสนใจมากกว่า คือเราต้องหาจุดสนใจของคนให้ได้ว่าเขาสนใจเรื่องอะไร เรื่องที่ใกล้ตัวมันก็หนึ่ง บางคนที่เขาสนใจประวัติศาสตร์ เขาก็อยากศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์ ฉะนั้นมันก็ต้องเอาหัวเรื่อง (Topic) มาวางไว้ เรื่องไหนจัดแสดงอย่างไร

ความน่าสนใจมันอยู่ตรงนี้ ดูว่าคนที่เข้าไปดูเขาสนใจประเภทไหน ทำอย่างไร หน่วยงานที่ทำงานด้านนี้ต้องคิดเผื่อ ที่จะทำให้คนต่าง ๆ ให้ความสนใจ ผมก็บอกไม่ถูก เพราะถ้ามันไปหมด ก็ไม่ได้สร้างความตื่นตาตื่นใจ คือเข้าไปมันต้องมีสิ่งดึงดูดว่า ตกลงเขาอยากมาดูเรื่องอะไร มันเหมือนการเดาใจของผู้ชม ซึ่งมันมีความหลากหลายอย่างที่บอก

การทำงานในตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต้องทำงานร่วมกับฝ่ายการเมืองเกือบตลอดเวลา มีความกดดันบ้างหรือไม่

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ : จริง ๆ ก็ไม่ได้รู้สึกว่าจะถูกกดดันอะไร เวลาทำงานเราก็ทำอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง กฎระเบียบ เราก็มียึดอย่างนี้ คือผมเป็นนักกฎหมาย ผมก็ว่ามันมีสภาพบังคับโดยกฎหมาย ข้อบังคับ กฎกติกา มารยาทเขาว่าอย่างไร เราก็ว่าไปตามเนื้อผ้า แล้วจริง ๆ ก็ไม่ได้มีใครมากดดันอะไรผม เพราะว่าอาจจะเป็นโชคดีของผม ผู้บังคับบัญชาที่เป็นฝ่ายการเมืองนี่ยิ่งบางท่านที่เคยอยู่ในระบบราชการมาด้วย ท่านจะเข้าใจ เพราะที่นี้มันอ่อนนไหว แล้วก็บทบาทหน้าที่เกี่ยวกับข้าราชการที่นี้มันก็เอื้อ บอกให้เรา

ไม่เข้าข้างฝักใฝ่ฝ่ายใด ไม่เข้าข้างพรรคใดพรรคหนึ่ง อันนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เราอยู่ได้อย่างไม่ต้องกระทบกระทั่งกับใคร สามารถอธิบายเป็นเหตุเป็นผลได้ว่าที่เราทำอย่างนี้เพราะอย่างนี้ กฎกติกา มารยาทเขาว่าอย่างนี้ ทำอย่างอื่นก็คือไม่ปฏิบัติตามกฎกติกา มารยาท นี่คือการคุมครองป้องกันที่เราอยู่นั้นก็หมายความว่าใครก็แล้วแต่ที่ทำพฤติกรรมอย่างนี้ไม่ว่าจะเป็นพรรคฝ่ายไหน ฝ่ายค้าน ฝ่ายรัฐบาลก็ต้องเป็นอย่างนี้ เพียงแต่ว่าเราต้องกล้าที่จะบอกว่ากฎระเบียบเขาว่าไว้อย่างนี้ เมื่อไรก็แล้วแต่ที่มีปัญหาว่าคนอ่านกฎระเบียบเดียวกันแต่ตีความไม่เหมือนกัน มันก็อาจจะมึ ก็ต้องดูว่าทำยที่สุดแล้วใครจะเป็นผู้วินิจฉัยในเรื่องนั้น มันก็เดินไปให้

“เราเป็นผู้นำเขา เราจะชี้ชี้ชี้ชี้ชี้ว่า มันต้องชัดเจนไม่ใช่ชี้ซึ่งเดซ ชี้อยู่บนเหตุอยู่บนผลผ่านการไตร่ตรองแล้ว เหตุและผลที่ว่านี้ นอกเหนือจากเหตุผลทางกฎระเบียบทางราชการแล้ว เหตุผลที่สำคัญที่สุดคือประโยชน์ของทางราชการ”

สุดทาง ไม่ใช่ว่าเราจะต้องไปคล้อยตามใคร ถ้าเราเห็น
 อย่่างไรก็หมายความว่าเราไม่ได้บอกยืนยันว่าเราถูก
 แต่ถ้าเราจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบ
 หน่วยงาน เราก็ต้องมั่นใจว่าสิ่งที่เราเดินมันไม่ผิด
 เพราะอย่าลืมข้าราชการเมื่อไรที่บอกว่าจริงใจไม่ปฏิบัติ
 ตามกฎระเบียบของทางราชการมันตายแล้ว มันตาย
 ไปครึ่งตัวเลย อย่่างเป็นเด็ก ๆ ก็ยังไม่มีอะไร บันทึกลง
 ขึ้นไปเห็นอย่างไรรู้ว่าไปอย่่างนั้น แต่พอโตขึ้นอาจต้อง
 เป็นคนชี้ถูกชี้ผิด ชี้ซ้ายชี้ขวา อะไรนี้ มันก็ต้องมีความ
 เข้มขันในการไต่ร่ตรงมากขึ้น เราเป็นผู้นำเขา เราจะ
 ชี้ซ้ายชี้ขวาต้องชัดเจนไม่ใช่ชี้ส่งเดช ชี้อยู่บนเหตุ
 อยู่บนผลผ่านการไต่ร่ตรงแล้ว เหตุและผลที่ว่านี้
 นอกเหนือจากเหตุผลทางกฎระเบียบทางราชการแล้ว
 เหตุผลที่สำคัญที่สุดคือประโยชน์ของทางราชการ

งานหรือประสบการณ์จากการทำงานที่รู้สึก ประทับใจ

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ : ผมเป็นคนที่ทำงานเพื่อ
 ความสำเร็จของงาน เมื่อไรที่ทำงานอะไรที่ยังมีความ
 ทำท่าย แข่งกับเวลาเป็นงานที่คิดริเริ่มใหม่ แล้วสำเร็จ
 มันเป็นความประทับใจส่วนตัว เหมือนชีวิตเรามีคุณค่า
 ได้ทำอะไรให้เกิดประโยชน์ จะเรียกว่าความประทับใจ
 ใจก็ได้แต่มันไม่ใช่เท่ห้หรุขนาดนั้น เป็นความพึงพอใจ
 ที่ได้ทำงานชิ้นนี้ แล้วเกิดความสำเร็จ อีกประการ
 หนึ่ง คือ เมื่อไรที่เราทำแล้วได้รับความร่วมมือร่วมแรง
 ร่วมใจ ก็เป็นความประทับใจอีกแบบหนึ่ง ทุกคนร่วม
 แรงร่วมใจ ทุกคนรักสำนักงาน เราก้สบายใจ แล้วก็
 ประทับใจในความร่วมมือที่ได้รับ เช่น ทำงานอยู่มีเรื่อง
 ด่วนมาพ่อดต้องลงสรรพกำลังต้องมาทำวันหยุดเสาร์
 อาทิตย์ น่อง ๆ มากันใหญ่เลย โทรศัพท์กริ่งกร้างโทร
 ให้มาก็มา นี่ก็เป็ความประทับใจในเพื่อนข้าราชการ
 ที่ทำอะไรเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและ
 ประชาชนสูงสุดไม่มีเห็นดมีเห็น้อย ก็อาจมีบ่นบ้างตาม
 วิสัยของมนุษย์ แต่ท่ายที่สุดก็คือทำงานร่วมกัน ในด้าน
 การเมือง ผู้บังคับบัญชาที่ผ่าน ๆ มา อย่่างที่บอกผม
 เป็นคนโชคดีคือท่านเข้าใจในชีวิตราชการว่ามีข้อจำกัด

อย่่างไร ในทางการเมืองถ้าต้องการบางอย่่างเราให้
 ไม่ได้ก็ต้งพูดกันตรง ๆ ว่ามันไม่ใช่เรื่องที่อยู่ในอำนาจ
 ของผมเลย เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ถ้าจำเป็นจะต้องทำก็
 ต้องใช้กฎหมายเป็นหลัก ทุกวันนี้เราก้ชี้แจงไป อะไรที่
 อยู่ในวิสัยทำได้เราก้ทำให้ เพราะฉะนั้นความร่วมมือ
 ความเข้าใจ ความมีไมตรีต่อกันก็เป็ความประทับใจที่
 ทำให้การทำงาน เรารู้สึกไม่อึดอัด

ข้อเสนอแนะสำหรับข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการ สังกัดรัฐสภา

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ : ข้าราชการที่นี้ใกล้ชิด
 ผู้มีอำนาจเยอะ นักการเมืองก็ดี เป็นแหล่งรวบรวม
 ของผู้ที่เป็นหนึ่งในยุทธจักรมาทั้งนั้น เพราะฉะนั้นการ
 ทำงานที่นี้อยากให้ข้าราชการทุกคนตระหนักว่ามัน
 เป็นแหล่งศูนย์รวมของอำนาจ ซึ่งอำนาจนี้มันเหมือน
 ดวงอาทิตย์ใกล้ไปก็ร้อน ใกล้ไปก็หนาว ระยะต่อระยะ
 ห่าง ซึ่งเราต้องทำงานให้มีความพอดี นั่นหมายความว่า
 เราไม่ได้คิดไปเอาประโยชน์อะไรจากเขา นี่บนพื้นฐาน
 ของคนคิดอย่่างนี้ แล้วระยะต่อระยะห่างควรจะ
 พอดี ๆ เมื่อเวลาทำงานหากออกปากท่านก็ไม่ว่่าอะไร
 ชัดช่องในบางเรื่องอธิบายเหตุผลกันท่านก็ฟัง นี่คือ
 สภาพการณ์ที่มันควรจะเป็น

ความรู้สึกเมื่อเริ่มเข้ารับราชการ กับวันนี้ที่ เกษียณอายุราชการต่างกันหรือไม่ อย่่างไร

นายพิฑูร พุ่มหิรัญ : วันนี้ผมก็ยังมี
 ความคิดเห็นเดิมคือที่นี้เป็แหล่งเรียนรู้ที่ดีแห่งหนึ่ง
 ถ้าพูดในเจตนารมณเดิมที่ผมเคยพูดคือการพิจารณา
 กฎหมาย การออกกฎหมาย กระบวนการพิจารณา
 กฎหมาย ให้รู้เจตนารมณ ให้รู้ที่มาที่ไป ให้รู้การ
 อภิปรายหาเหตุผลผลกัน ฟังเหตุฟังผลของแต่ละฝ่าย
 เพื่อให้ใช้ดุลยพินิจหากตัวจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องใน
 เรื่องใดก็ตาม มันเป็นที่ที่ดีที่สุด ก็ยังมีความรู้สึก
 เหมือนเดิมเพียงแต่ว่ากาลเวลามันเปลี่ยนแปลงไป
 กระบวนการในการนำเสนอก็ดี กระบวนการในการที่
 จะบันทึกไว้อาจเปลี่ยนรูปแบบไปบ้าง ตามสภาพของ
 สังคมและสภาพแวดล้อม

เรื่องเล่า
จากพิพิธภัณฑ์

พงษ์ศักดิ์ ปัทมา

ของที่ระลึกงานฉลองรัฐธรรมนูญ

ของที่ระลึกงานฉลองรัฐธรรมนูญ

ความเป็นมางานฉลองรัฐธรรมนูญ

ของที่ระลึกงานฉลองรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้นในโอกาสงานฉลองรัฐธรรมนูญ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๘ - ๑๗ ธันวาคม ของทุกๆ ปี เพื่อเป็นการเผยแพร่ให้ประชาชนได้รู้จักและเทิดทูนรัฐธรรมนูญ โดยจัดขึ้นเป็นครั้งแรกหลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับแรกเมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ หลังจากนั้นเกือบทุกปีจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๐ รัฐบาลให้มีการจัดงานฉลองรัฐธรรมนูญอย่างใหญ่โตมาโดยตลอด โดยเฉลี่ยแล้วรัฐบาลจะกำหนดให้จัดงานประมาณ ๗ วัน วันเวลาและสถานที่จัดงานฉลองรัฐธรรมนูญนั้นสลับเปลี่ยนหมุนเวียนไปตามความเหมาะสม ซึ่งไม่ค่อยแน่นอนเท่าใดนัก ส่วนใหญ่จัดที่สนามหลวง วังสราญรมย์ สวนลุมพินี สวนอัมพร เขาดินวนา เป็นต้น

ในบางปีอาจงดการจัดงานลงบ้างตามสถานการณ์ของบ้านเมืองในยามนั้น เช่น พ.ศ. ๒๔๘๖ อยู่ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ บ้านเมืองตกอยู่ในสภาวะสงคราม ในปีถัดมาคือปี ๒๔๘๗ เกิดน้ำท่วมใหญ่ในกรุงเทพฯ และในปี ๒๔๘๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อานันทมหิดลเสด็จสวรรคต เป็นต้น

วัตถุประสงค์การจัดงานฉลองรัฐธรรมนูญ

งานฉลองรัฐธรรมนูญจัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของรัฐธรรมนูญ แสดงให้เห็นความเจริญก้าวหน้าของประเทศ ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย และให้ประชาชนได้ร่วมงานที่สนุกสนานรื่นเริง

เป้าหมายหลักของงานฉลองรัฐธรรมนูญคือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนได้รู้จักและเข้าใจความหมายของรัฐธรรมนูญและหลัก ๖ ประการของคณะราษฎร เพราะในเวลานั้นราษฎรยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญเท่าที่ควร การจัดงานฉลองรัฐธรรมนูญอย่างยิ่งใหญ่ยังได้จัดขึ้นในทุกจังหวัดของประเทศอีกด้วย

บรรยากาศของงานฉลองรัฐธรรมนูญ

วันแรกของงานฉลองรัฐธรรมนูญเป็นงานพระราชพิธีโดยส่วนใหญ่ ในวันถัดมาจะเป็นการเฉลิมฉลอง การจัดมหรสพต่างๆ เช่น ลิเก ละคร ไซน จั๋ว และภาพยนตร์ ในปี ๒๔๗๖ พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดงานฉลองอย่างยิ่งใหญ่ โดยขยายการจัดงานไปในหลายสถานที่ ได้แก่ วังสราญรมย์ ท้องสนามหลวง ท่าราชวรดิฐ และเขาดินวนา รัฐบาลจัดให้มีการเฉลิมฉลองยาวนานถึงครึ่งเดือน คือตั้งแต่วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน - ๑๒ ธันวาคม

บรรยากาศในงานฉลองรัฐธรรมนูญภายในงานมีการออกร้านขายของ มีการละเล่นต่างๆ มากมาย ผู้คนมากมายมาเที่ยวงานกันอย่างสนุกสนาน ครึกครื้น เทียวชมงานและทำความรู้จักกับรัฐธรรมนูญกฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นในสังคมไทย แม้ว่าจะเป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่จะเข้าใจความหมายของรัฐธรรมนูญ

งานประกวดประณีตศิลปกรรมเป็นกิจกรรมหนึ่งภายในงานฉลองรัฐธรรมนูญ เป็นกิจกรรมที่คณะราษฎรใช้เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์ความสำคัญและความหมาย

ของรัฐธรรมนูญแก่ประชาชน เป้าหมายและหลักเกณฑ์การตัดสินการประกวดประณีตศิลปกรรมนั้นมุ่งหมายที่จะให้งานศิลปะเป็นเครื่องมือสื่อสารโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการเมือง มากกว่าที่จะเน้นเสรีภาพทางความคิดของศิลปิน หรือคุณค่าทางศิลปะแบบบริสุทธิ์ เนื้อหาของงานศิลปะที่ส่งเข้าประกวดในงานประกวดประณีตศิลปกรรมทุกชิ้นจะต้องเป็นการ “ปลุกความนิยมในระบอบรัฐธรรมนูญ” เท่านั้น

การประกวดละคร มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกันคือการประชาสัมพันธ์และชักจูงให้ประชาชนเลื่อมใสในระบอบรัฐธรรมนูญ กิจกรรมการประกวดละครถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมากในการเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญสู่เยาวชน เพราะโรงเรียนต่างๆ ทั้งโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาลต่างมีความตื่นตัวในการเข้าร่วมประกวดละครเป็นอย่างมาก

การออกแบบสถาปัตยกรรมภายในงานฉลองรัฐธรรมนูญ ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองของคณะราษฎรที่ชัดเจนที่สุด บรรยากาศทั่วบริเวณงานจะเต็มไปด้วยการสร้างสัญลักษณ์รัฐธรรมนูญกระจายเต็มไปทั่ว โดยมีสถาปัตยกรรมที่สำคัญอยู่ ๒ แห่งคือ พลับพลาจัตุรมุขภายในประดิษฐานรัฐธรรมนูญ และอาคารรูปรัฐธรรมนูญบนพานแว่นฟ้าขนาดใหญ่ที่สร้างขึ้นไว้กลางท้องสนามหลวง เป็นเสมือนอาคารสัญลักษณ์ของงานฉลองรัฐธรรมนูญ

ของที่ระลึกงานฉลองรัฐธรรมนูญ

๑. ชุดน้ำชา ที่ระลึกแห่งวันได้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ประกอบด้วย

๑.๑ ถาดใหญ่ ๑ ใบ ขนาด ๒๘x๒๔ ซม. ทำจากกระเบื้องเคลือบ สีขาว ด้านบนตรงกลางพิมพ์ตราสินค้าเนสต์เล่ และข้อความว่า “เป็นที่ระลึกจากบริษัทนมตราหมีมณฑลหัว” ด้านล่างพิมพ์ตราสัญลักษณ์งานฉลองรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๗๕ ประกอบด้วยพานรัฐธรรมนูญสีทอง รวงข้าวสีทอง และธงชาติ ๔ ผืน

๑.๒ ถ้วยน้ำชา ๔ ใบ พร้อมถาด ถ้วยชาขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕ ซม. สูง ๔.๗ ซม. ทำจากกระเบื้องเคลือบ สีขาว ด้านหน้าพิมพ์ตราสัญลักษณ์งานฉลองรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๔๗๕

๑.๓ กาน้ำชา ๑ ใบ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑๐ ซม. สูง ๑๒ ซม. ทำจากกระเบื้องเคลือบ สีขาว ด้านหน้าพิมพ์ตราสัญลักษณ์งานฉลองรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๔๗๕

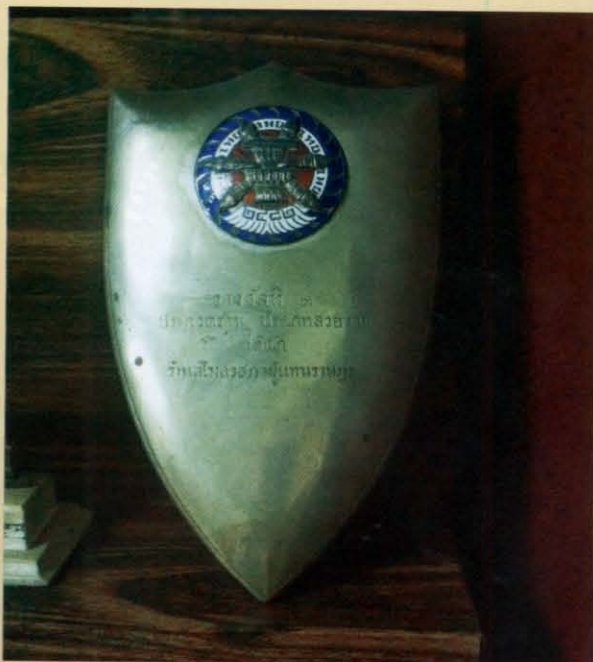
๒. เหรียญที่ระลึกราษฎรได้รับรัฐธรรมนูญ ๒๗.๓.๗๕

ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๒.๕ ซม. รูปร่างลักษณะคล้ายหยดน้ำ ด้านหน้าพิมพ์รูปพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญ มีข้อความว่า “ที่ระลึกราษฎรได้รับรัฐธรรมนูญ ๒๗.๓.๗๕” ล้อมรอบ

๓. โล่รางวัลการประกวดร้าน งานฉลองรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๔๘๒

โล่รางวัลการประกวดร้าน ประเภทสวยงาม ขนาด ๑๒x๒๐ ซม. รูปทรงสามเหลี่ยม สีทอง ด้านบนประทับตราฉลองรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๘๒ ตรงกลางสัญลักษณ์เป็นพานรัฐธรรมนูญและคบเพลิง ๖ อัน ล้อมรอบ

ปัจจุบันของที่ระลึกงานฉลองรัฐธรรมนูญจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑ์รัฐสภา ถนนอุทองใน และห้องจัดแสดงนิทรรศการถาวรรัฐสภาไทย อาคารรำไพพรรณี ถนนหลานหลวง นอกจากนี้ยังมีของที่ระลึกงานฉลองรัฐธรรมนูญอื่น ๆ อีก เช่น เหรียญรางวัลการประกวดอุตสาหกรรม ชุดถ้วยชามนางสาวสยาม เป็นต้น

วัตถุสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับงานฉลองรัฐธรรมนูญและเรื่องราวเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของไทยมีอยู่มากมาย กระจายอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ หากท่านใดมีสิ่งของดังกล่าว พิพิธภัณฑ์รัฐสภาขอเชิญชวนมอบบริจาคสิ่งของเพื่อจัดเก็บและจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์รัฐสภา เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการเมืองการปกครองแก่สาธารณชนต่อไป ติดต่อพิพิธภัณฑ์รัฐสภา ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๕ - ๖

เปิดเพิ่ม

จดหมายเหตุ

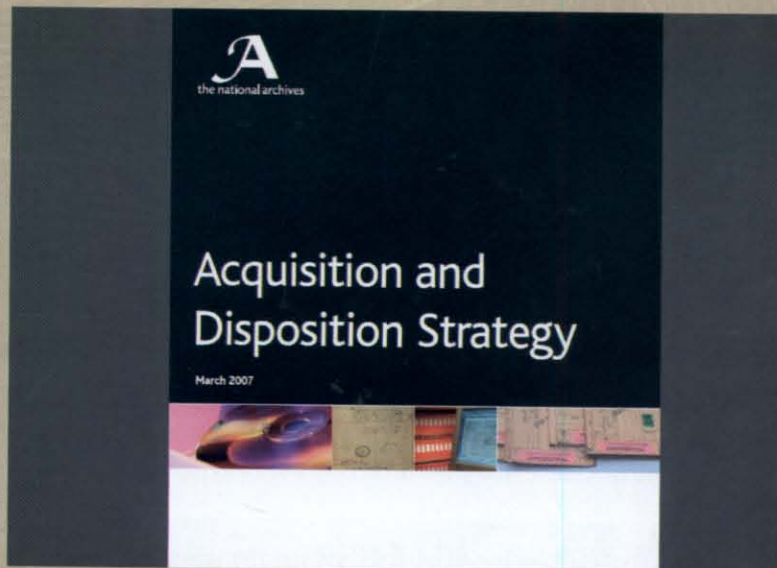
ธนินทร พุณศรีสวัสดิ์

ความสำคัญของการจัดหาเอกสารและการจัดทำนโยบาย การจัดหาเอกสาร กับการดำเนินงานหอจดหมายเหตุ

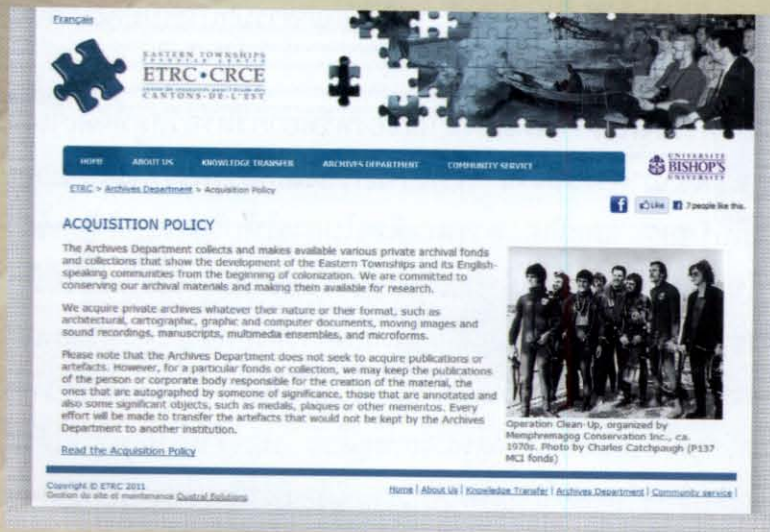
ในการดำเนินงานหอจดหมายเหตุ ตามหลักวิชาการนั้นประกอบด้วย การจัดหา การประเมินคุณค่า การจัดเรียง การจัดทำคำอธิบาย การสงวนรักษา การให้บริการและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ หอจดหมายเหตุที่จัดตั้งขึ้นและจะดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จต้องมีการจัดการและบริหารงานในส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับทรัพยากรหรือเอกสารที่จะเข้ามาในหอจดหมายเหตุ และการได้มาซึ่งเอกสารจะต้องอาศัยการจัดหาเอกสารที่หอจดหมายเหตุแต่ละแห่งต้องกำหนดและมีแนวทางในการดำเนินงาน

<http://www.plymouth.gov.uk/acquisitionpolicy>

<http://www.nationalarchives.gov.uk/documents/information-management/acquisition-strategy.pdf>

<http://www.etc.ca/archives-department/acquisition-policy.html>

http://www.ltsj.edu/Resources/Wentz-Library/Region8Archives/policies/acquisition_policy

<http://www.parliament.uk/documents/parliamentary-archives/archivesacquisitionpolicy09.pdf>

การจัดการเอกสารเป็นกระบวนการที่ทำให้มีทรัพยากรหรือวัสดุเข้ามาจัดเก็บ การจัดการเอกสารเป็นกระบวนการแรกของการดำเนินงานจดหมายเหตุ ถ้าหอจดหมายเหตุที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นมาแต่ไม่มีเอกสารเข้ามาให้ดำเนินการหรือจัดการ หอจดหมายเหตุนั้น ๆ ก็ไม่มีความหมาย เพราะกระบวนการดำเนินงานอื่น ๆ ในหอจดหมายเหตุก็จะได้ไม่ได้รับการปฏิบัติ จะไม่มีเอกสารมาประเมินคุณค่า จัดเรียง จัดทำคำบรรยาย เก็บรักษา และให้บริการ

การจัดการเอกสารยังเป็นการเพิ่มปริมาณของทรัพยากรหรือวัสดุที่จัดเก็บด้วย เมื่อหอจดหมายเหตุที่จัดตั้งขึ้นมาและมีเอกสารเข้ามาดำเนินงาน การเข้ามาของเอกสารควรที่จะเข้ามาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้มีเอกสารที่มีคุณค่ามาเก็บรักษา และมีเอกสารพอเพียงในการให้บริการแก่ผู้ค้นคว้า วิจัย และผู้สนใจทั่วไป แต่ถ้ามีเอกสารเข้ามาในหอจดหมายเหตุเข้ามาเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่ง แล้วไม่มีการจัดหาเอกสารมาเพิ่มเติม เท่ากับว่าเป็นการขาดตอนของข้อมูลจากเอกสารในองค์กรหรือหน่วยงานเจ้าของเอกสารนั้น ๆ และย่อมส่งผลกระทบต่อให้บริการ หอจดหมายเหตุที่ไม่มีเอกสารใหม่ ๆ มาให้บริการ รวมทั้งการที่ไม่มีเอกสารเข้ามาเพิ่มเติม ก็เท่ากับเป็นการหยุดการดำเนินงานของหอจดหมายเหตุด้วย หอจดหมายเหตุไม่ได้ทำหน้าที่เก็บรักษาเอกสารจดหมายเหตุเพียงอย่างเดียว งานจดหมายเหตุเป็นงานที่ต้องทำต่อเนื่อง เอกสารที่ถูกผลิตขึ้นมาสำหรับการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ มีจำนวนและปริมาณที่มากขึ้นเท่าไร ย่อมมีเอกสารส่วนหนึ่งที่ได้รับการประเมินว่ามีคุณค่า และส่งต่อมายังหอจดหมายเหตุมากขึ้นตามไปด้วย

การจัดการเอกสารในหอจดหมายเหตุสามารถกำหนดในวัตถุประสงค์ พันธกิจ หรือวางรูปแบบให้ชัดเจนโดยจัดทำเป็นนโยบายการจัดการเอกสาร ที่จะใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแนวทาง ขอบเขตของการจัดการเอกสารที่จะเข้ามาในหอจดหมายเหตุ

การจัดทำนโยบายการจัดการเอกสาร คือสิ่งที่ต้องทำควบคู่กับการจัดหาเอกสารในหอจดหมายเหตุ เพราะจะเป็นตัวกำหนดว่า หอจดหมายเหตุนั้น ๆ จะเก็บรักษาเอกสารประเภทใด มีอะไรบ้าง รวมทั้งกำหนดวิธีการได้มาซึ่งเอกสาร ที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหอจดหมายเหตุนั้น ๆ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงหน้าที่และภารกิจของหอจดหมายเหตุ โดยส่วนใหญ่หอจดหมายเหตุที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นย่อมจัดเก็บรักษาเอกสารของหน่วยงานเจ้าของเอกสารนั้นๆ เป็นหลัก แต่ก็ย่อมมีโอกาสในการกำหนดนโยบายในการเก็บรักษาเอกสารอื่น ๆ ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องและเหมาะสม ซึ่งอาจจะเป็นการแบ่งพื้นที่ตามภูมิศาสตร์หรือเขตปกครองในการจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุ ความรู้ในท้องถิ่นหรือเฉพาะพื้นที่บริเวณใกล้เคียงหอจดหมายเหตุนั้นๆ หรืออาจจะเป็นเรื่องของประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานเจ้าของเอกสาร

ยกตัวอย่างเช่น หอจดหมายเหตุมหาวิทยาลัยกลาสโกว์ (The University of Glasgow) แห่งสหราชอาณาจักร เป็นหน่วยงานที่เก็บรักษาเอกสารที่มหาวิทยาลัยจัดทำหรือผลิตขึ้นและรวบรวมไว้ตั้งแต่ การก่อตั้งมหาวิทยาลัย ค.ศ. ๑๔๕๑ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับประวัติ พัฒนาการ การบริหารงาน การดำเนินงานภายใน นักศึกษา และบุคลากรต่างๆในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งยังเก็บรักษาเอกสารที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจของประเทศสก็อตแลนด์

University of Glasgow

A-Z | STAFF | ACADEMIC DEPARTMENTS | DEGREES | SERVICES

Archive Services

Part of University Services

Home > Services A-Z > Archive Services > About us

About us

Archive Services is the central place of deposit for the records of the University created and accumulated since its foundation in 1451. We act as the guardian of the University's collective memory as revealed in the records of management, administration, staff and students and thus protect the rights of all members of the University community.

Our oldest records are charters dating from 1304 conveying land and privileges that eventually came into University hands. We are also concerned to ensure that a selection of today's digital records will be available for use in future centuries.

We are the recognised guardians of Scotland's business and industrial history. Our remit is to acquire, preserve and develop the use of these records by a local and global academic community and the wider public.

More information

- collection policy (4 pages, 50kb)
- general information leaflet (2 pages, 1780kb)
- History of Archive Services timeline
- History of the Scottish Business Archive
- History of the University Archive

Annual Review 2010-11

<http://www.gla.ac.uk/services/archives/about/>

หอจดหมายเหตุโรงพยาบาลเด็กบอสตัน (The Boston Children's hospital archives) เก็บรักษาเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ กฎหมาย การเงิน การบริหารงานและการค้นคว้าวิจัยของโรงพยาบาล ซึ่งเอกสารเหล่านั้นสะท้อนถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงพยาบาล ที่เกี่ยวกับการรักษาโรคเกี่ยวกับเด็ก (กุมารเวชศาสตร์) การบริหารงาน การเรียนการสอนทางการแพทย์ การวิจัย การประชาสัมพันธ์ การดูแลผู้ป่วย เป็นต้น

The screenshot shows the 'About Us' page of the Boston Children's Hospital Archives. The page is structured with a left-hand navigation menu, a central content area, and a right-hand sidebar. The central content area includes a section titled 'Hospital archives acquisition policy' which describes the types of records collected, such as historical, legal, fiscal, and administrative documents. Below this is a section titled 'The archives collect:' which lists various types of materials, including articles of incorporation, correspondence, photographs, and oral histories. The right sidebar contains social media links for Facebook, YouTube, and Twitter, along with a 'REQUEST AN APPOINTMENT' button and a 'TOOLS' section.

<http://childrenshospital.org/about/Site1394/mainpageS1394P74.html>

นโยบายการจัดการเอกสารยังเป็นการควบคุมขนาดหรือจำนวนของเอกสารจดหมายเหตุที่จัดเก็บด้วย เพราะถ้ากำหนดนโยบายว่าเอกสารที่ได้มาจากหน่วยงานเจ้าของเอกสาร และเอกสารจดหมายเหตุประเภทอื่น ๆ เพิ่มขึ้นมา ย่อมจะมีผลต่อความสามารถในการจัดเก็บ ถ้าหอจดหมายเหตุนั้น ๆ มีพื้นที่ในการจัดเก็บจำกัด นโยบายที่วางไว้จะต้องคำนึงถึงความสามารถที่จะดูแล เก็บรักษา และรองรับปริมาณของเอกสารที่เหมาะสมกับหอจดหมายเหตุ อีกทั้งนโยบายการจัดการเอกสารที่จัดทำขึ้นนั้นจะเป็นกรอบขั้นต้นในการเลือกและประเมินคุณค่าเอกสาร การที่กำหนดนโยบายว่าเอกสารประเภทใดเป็นเอกสารที่สมควรจะได้โอนย้าย ส่งมอบ หรือด้วยวิธีการใด ๆ เข้ามาในหอจดหมายเหตุ จะช่วยให้หอจดหมายเหตุลดภาระในการคัดเลือกเอกสารที่จะเข้ามาส่วนหนึ่ง

นโยบายการจัดการเอกสาร จะเป็นหลักในการดำเนินงานที่เป็นแบบแผนและมีมาตรฐานของหอจดหมายเหตุเหมือนเป็นคู่มือในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการจัดหาเอกสารให้เป็นไปในทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญในการกำหนดแนวนโยบายการจัดการเอกสาร คือ องค์ประกอบสำคัญ ๆ ของนโยบาย ซึ่งได้แก่

- อำนาจตามกฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ ของนโยบาย
- บทบาท หน้าที่ และภารกิจของหอจดหมายเหตุ
- ความรับผิดชอบในการจัดหา
- คำนิยามของคำต่าง ๆ ในการทำงาน

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

2900023343

สมมติห้องสมุดรัฐสภา

- ขอบเขตของการจัดหาเอกสาร
- วิธีการจัดหาเอกสาร
- การใช้ประโยชน์ในแนวนโยบาย
- การผ่านความเห็นชอบของผู้มีอำนาจ

ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ดังกล่าว ในนโยบายการจัดหาเอกสารของหอจดหมายเหตุย่อมจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของหอจดหมายเหตุนั้น ๆ นอกจากนั้นนโยบายในการจัดหาเอกสารยังสามารถใช้เป็นข้ออ้างอิงของผู้บริจาค กรณีเอกสารบางอย่างที่ได้รับการกำหนดในนโยบายว่าเป็นวิธีหนึ่งในการได้มาของเอกสาร ผู้บริจาคจะรู้ว่าเอกสารที่มีอยู่จะสมควรส่งมอบให้หอจดหมายเหตุระดับใดหรือแห่งใดเป็นผู้เก็บรักษา

นโยบายการจัดหาเอกสารจะเป็นกฎหรือระเบียบที่จะได้มาซึ่งเอกสารมาดำเนินงาน เมื่อมีการจัดทำนโยบาย กำหนดขอบเขตต่าง ๆ แล้ว การให้ผู้มีอำนาจรับรองนโยบายนั้น โดยออกมาเป็นข้อบังคับที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบในการส่งมอบเอกสารมาให้หอจดหมายเหตุ เพราะถ้านโยบายที่ได้จัดทำขึ้นมาแล้วแต่ไม่มีอำนาจในการบังคับให้เป็นไปตามนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิกเฉยที่จะส่งมอบเอกสารมาให้หอจดหมายเหตุ การดำเนินงานจดหมายเหตุก็ย่อมเป็นไปได้

นโยบายการจัดหาเอกสารเป็นแกนหลักในการพัฒนาแผนการจัดหาเอกสารของหอจดหมายเหตุ เมื่อหอจดหมายเหตุกำหนดแนวนโยบายขึ้นมา การดำเนินงานต่าง ๆ ย่อมมีการปรับปรุงเพื่อให้ตอบสนองกับผู้ใช้บริการ เจ้าของเอกสาร หรือแม้แต่ตัวเอกสารเอง หากการดำเนินงานเปลี่ยนไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบใหม่หรือเพิ่มเติมเข้ามา นโยบายเดิมที่ได้รับการกำหนด หรือวางแนวทางไว้อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ผู้รับผิดชอบในการกำหนดแนวนโยบายก็สามารถนำแผนการจัดหาเอกสารเดิมมาดำเนินการ เช่น หอจดหมายเหตุแห่งหนึ่งได้กำหนดวิธีการได้มาของเอกสาร ว่ามาจากการโอนย้าย และจะต้องส่งมอบตามตารางกำหนดอายุเอกสาร และการรับบริจาค แต่มีการเปลี่ยนนโยบายตามข้อตกลงกับหน่วยงานหนึ่ง ให้มีการรับฝากเอกสารเพิ่มขึ้นมา และให้มีการใช้เอกสารเมื่อได้รับการอนุญาต ผู้รับผิดชอบก็ต้องนำแนวนโยบายเดิมมาทบทวน และพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ยังคงคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งหอจดหมายเหตุ และความสามารถของหอจดหมายเหตุในความรับผิดชอบดังกล่าว เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ย่อมมีความสำคัญต่อตัวเอกสารที่จะได้มา การปรับปรุงเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่ง

จากความสำเร็จในหลายประการดังกล่าว หอจดหมายเหตุแต่ละแห่งย่อมจะต้องมีการจัดหาเอกสาร โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ พันธกิจ หรือจัดทำนโยบายการจัดหาเอกสาร ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องทำควบคู่กันไป เพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารที่เป็นทรัพยากรสำคัญของหอจดหมายเหตุ

อ้างอิง

ภาษาไทย

สมสรวง พฤติกุล. (๒๕๓๙) **หลักและแนวปฏิบัติงานจดหมายเหตุสำหรับภาครัฐและเอกชน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ภาษาอังกฤษ

Archives Association of British Columbia. (1994) **A Manual for Small Archives**. Retrieved August 10, 2012, from <http://aabc.ca/media/6069/manualforsmallarchives.pdf>

Boston Children's Hospital. **Hospital archives acquisition policy**. Retrieved September 2, 2012, from "Boston Children's Hospital website".

<http://childrenshospital.org/about/Site1394/mainpageS1394P74.html>

Canadian Council of Archives. (1990) **Guidelines for developing an acquisition policy**.

Retrieved July 7, 2012, from "The Archivist's Toolkit : Establishing an Archives website". http://aabc.ca/STORAGE/Toolkit_storage/.../toolkit_guidelines_for_an_acquisition_policy.html

Schwirtlich, Anne-Marie. (1993) "Getting Organised". In **keeping Archives 2nd edition**, 25-68. Edited by Judith Ellis. Victoria : D.W. Thorpe.

University of Glasgow. **Archive services**. Retrieved September 2, 2012, from "University of Glasgow website". <http://www.gla.ac.uk/services/archives/about/>

นานาสาระ กับจดหมายเหตุ

อรพรรณ สีนธ์ศิริมานะ

เอกสารลายพระนาม/นาม ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

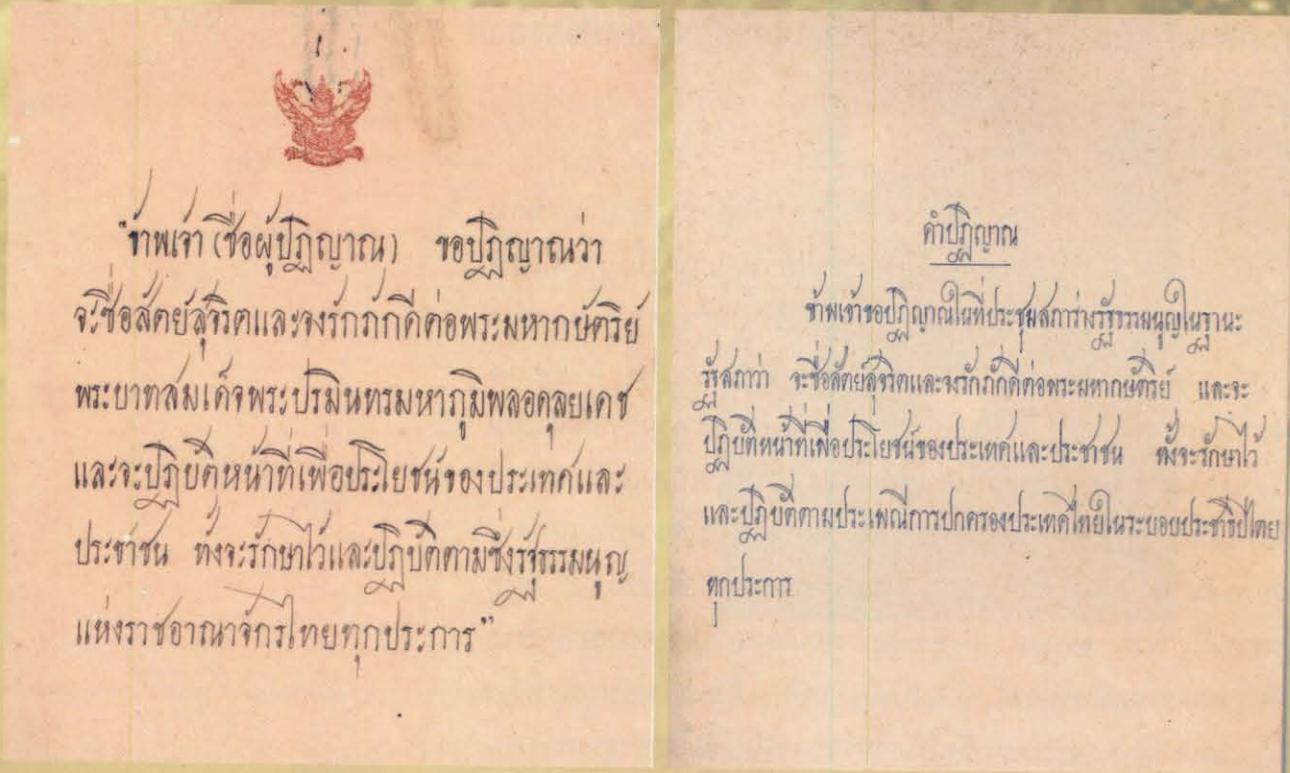
การปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หมายถึง บุคคลหรือคณะบุคคลที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง หรือประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์แต่งตั้งเพื่อบริหารพระราชภาระต่าง ๆ แทนองค์พระมหากษัตริย์ ในกรณีที่พระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักรหรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ (คณิน บุญสุวรรณ, ๒๕๔๘)

การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

การแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ จะได้ทรงตั้งบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเป็นคณะขึ้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ถ้าหากพระมหากษัตริย์มิได้ทรงตั้งหรือไม่สามารถจะทรงตั้งได้ไซ้ร้ ท่านให้สภาผู้แทนราษฎรปรึกษากันตั้งขึ้น และในระหว่างที่สภาผู้แทนราษฎรยังมีได้ตั้งผู้ใด ท่านให้คณะรัฐมนตรีกระทำหน้าที่นั้นไปชั่วคราว” หลังจากนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับอื่น ๆ ก็มีบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่มีรายละเอียด และกระบวนการที่ชัดเจนมากขึ้น ดังเช่นในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ บัญญัติว่า “ในเมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือจะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จะได้ทรงแต่งตั้งผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ” และมาตรา ๑๙ วรรคแรก “ในกรณีที่พระมหากษัตริย์มิได้ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตามมาตรา ๑๘ หรือในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่สามารถทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เพราะยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะหรือเพราะเหตุอื่น ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งสมควรดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วให้ประธานรัฐสภาประกาศในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์แต่งตั้งผู้นั้นเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์”

การปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภา

ก่อนที่ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจะเข้ารับหน้าที่ จะต้องมีการปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑ บัญญัติว่า “ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๘ หรือ มาตรา ๑๙ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า ข้าพเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระปรมาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

การปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภาของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งก่อนเข้ารับหน้าที่ มีบัญญัติไว้ครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๙๒ มาตรา ๒๒ ว่า “ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามความในมาตรา ๑๙ หรือ มาตรา ๒๐ ต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมรัฐสภา ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอปฏิญาณว่า จะซื่อสัตย์สุจริตและจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ (พระบรมนามาภิไธย) และจะปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

เอกสารลายพระนาม/นาม ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

จดหมายเหตุรัฐสภาได้จัดเก็บเอกสารลายพระนาม/นาม ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่ได้ลงพระนาม/นาม ไว้ภายหลังที่ได้ปฏิบัติตนต่อที่ประชุมรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรและสภาร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๒๒ ฉบับ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๗ - ๒๕๑๐ ซึ่งจากเอกสารสำคัญที่ได้เก็บรักษาไว้ นั้น พบว่าผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้มีการปฏิบัติตนต่อสภาผู้แทนราษฎรก่อนเข้ารับหน้าที่ โดยที่ไม่มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด ซึ่งจะพบในเอกสารลายพระนามและนามผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จำนวน ๕ ฉบับ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๗๗ - ๒๔๘๙ ส่วนเอกสารลายพระนาม/นาม ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ จำนวน ๑๗ ฉบับ เป็นเอกสารช่วงระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๕๑๐ ซึ่งผู้สำเร็จราชการได้ลงลายพระนาม/นาม ไว้ภายหลังจากการปฏิบัติตนต่อรัฐสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และจดหมายเหตุรัฐสภาได้จัดเก็บรักษาไว้ ได้แก่

๑. รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ยังทรงพระเยาว์ จะทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ สภาผู้แทนราษฎรมิมีมติเห็นชอบแต่งตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เมื่อ ๗ มีนาคม ๒๔๗๗ ประกอบด้วย

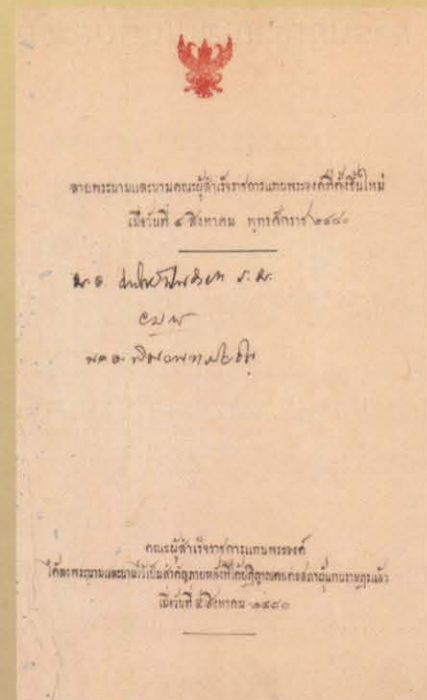
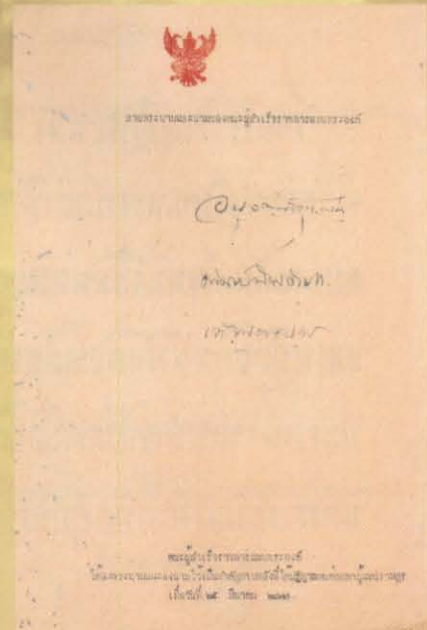
๑. พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัตรจาตุรนต์
๒. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา
๓. เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม)

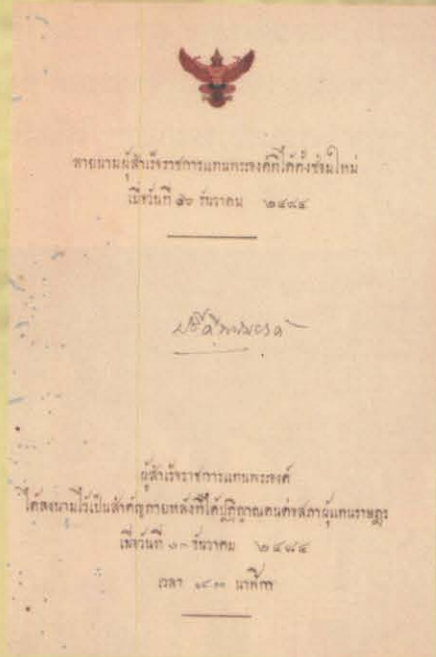
ต่อมา เมื่อพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัตรจาตุรนต์ สิ้นพระชนม์ เมื่อ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๗๘ สภาผู้แทนราษฎรจึงมีมติแต่งตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

๑. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา
๒. เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม)
๓. เจ้าพระยาพิชโยธินทรโยธิน (อุ่ม อินทรโยธิน)

เมื่อเจ้าพระยายมราชถึงแก่อสัญกรรม เมื่อ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๘๑ และเจ้าพระยาพิชโยธินทรโยธิน ชราภาพและสุขภาพไม่สมบูรณ์ สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติแต่งตั้งซ่อมคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ขึ้นใหม่ ประกอบด้วย

๑. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา
๒. หลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์)

ภายหลังจากที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา กราบบังคมทูลลาออกจากตำแหน่ง เมื่อ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๘๗ สถาปนาผู้แทนราษฎรจึงมีมติแต่งตั้งหลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์) เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพียงผู้เดียว (๑ สิงหาคม ๒๔๘๗ - ๒๐ กันยายน ๒๔๘๘) และได้รับแต่งตั้ง เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปอีก เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว แต่ยังไม่สามารถเสด็จนิวัติประเทศไทยเพื่อกลับมารับพระราชภาระในการบริหารราชอาณาจักรได้

๒. รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

ในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะ รัฐสภาได้ลงมติ เมื่อ ๑๖ มิถุนายน ๒๔๘๙ ตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย

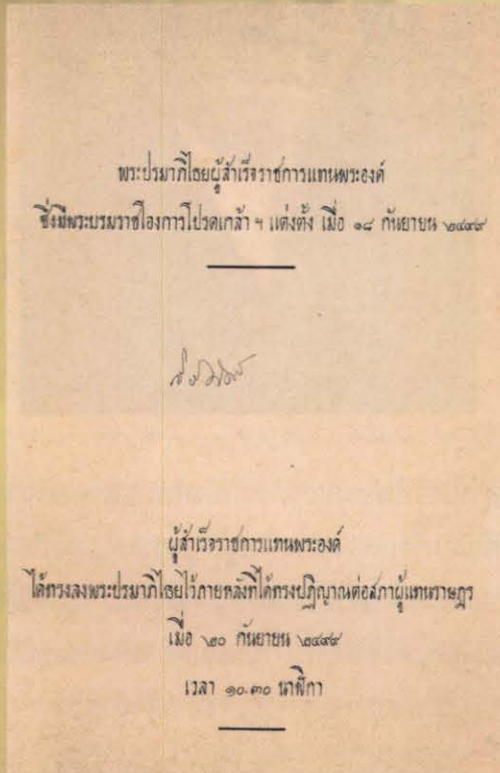
๑. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร
๒. พระยามานวราชเสวี (ปลอด ณ สงขลา)

เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว แต่ยังไม่สามารถเสด็จนิวัติประเทศไทย เพื่อทรงบริหารพระราชภาระได้ รัฐสภาได้มีมติแต่งตั้งพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อไปอีก ต่อมา พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จนิวัติประเทศไทย แต่ต้องเสด็จฯ ไป รักษาพระอาการประชวรที่ต่างประเทศอีก จึงทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระชัยนาทนเรนทร เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์อีกวาระหนึ่ง จนกระทั่งพระเจ้า บรมวงศ์เธอ กรมพระชัยนาทนเรนทร สิ้นพระชนม์ จึงทรงพระ กรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระบรมวงศ์เธอ กรมหมื่น พัทธยากร เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เมื่อ ๑๒ มีนาคม ๒๔๙๔

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร

ในระหว่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระผนวช ช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๔๙ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ซึ่งจากการปฏิบัติพระราชกรณียกิจในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เฉลิมพระอภิไธยว่า “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ”

ลายพระนามผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
 ให้พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๐๕

ธีรวิมล

ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
 ได้ทรงลงพระนามไว้ท้ายหลังที่ถูกต้องตามกฎหมาย
 เมื่อ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๐๕
 เวลา ๑๐.๐๐ น.พ.ก.

นอกจากนี้ ในช่วงระยะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ เพื่อเจริญสัมพันธไมตรี อาทิ เวียดนาม (พ.ศ. ๒๕๐๒) อินโดนีเซีย พม่า สหรัฐอเมริกา และยุโรป (พ.ศ. ๒๕๐๓) ปากีสถาน สหพันธรัฐมาลายู นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย (พ.ศ. ๒๕๐๕) จีนและญี่ปุ่น (พ.ศ. ๒๕๐๖) ออสเตรีย (พ.ศ. ๒๕๐๗) อังกฤษ (พ.ศ. ๒๕๐๙) อิหร่าน สหรัฐอเมริกา และแคนาดา (พ.ศ. ๒๕๑๐) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ อนึ่ง เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ เยือนประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

เอกสารลายพระนาม/นาม ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ที่ได้ลงพระนาม/นาม ไว้ภายหลังที่ได้ ปฏิญาณตนต่อที่ประชุมรัฐสภา จัดเป็นเอกสารสำคัญที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ซึ่งแสดงถึงอำนาจหน้าที่ของ รัฐสภาด้านการให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ ได้แก่ การให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทน พระองค์ และการปฏิญาณตนของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต่อรัฐสภา

บรรณานุกรม

คณิน บุญสุวรรณ. ปทานุกรมศัพท์รัฐสภาและการเมืองไทย (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ, ๒๕๔๘.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๙, วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๓๐, วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๘๙.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๒” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๖๖ ตอนที่ ๑๗, วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๔๙๒.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สรรสารรัฐธรรมนูญไทย. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๔๘.

ณรงค์ ศรีนาค

ภาพเก่า เล่าเรื่อง

พิธีพระราชทานรัฐธรรมนุญแก่ราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕

พิธีพระราชทานรัฐธรรมนุญ แก่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ได้มีการแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓๐ คน และมีการประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๔๗๕ เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา โดยใช้ห้องโถงชั้นบนของพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นที่ประชุมเป็นการชั่วคราว และมีการตั้งประธานและรองประธานสภา ตั้งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เลือกตั้งประธานคณะกรรมการราษฎร (นายกรัฐมนตรี) และกรรมการราษฎร (รัฐมนตรี) ตามลำดับ

วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
เสด็จออกพระที่นั่งอนันตสมาคม
ประทับเหนือพระที่นั่งพุดตานกาญจนสิงหาสน์ ในพระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนุญ

ต่อจากนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอต่อที่ประชุมว่าธรรมนูญการปกครองแผ่นดินฉบับนี้ เป็นธรรมนูญชั่วคราว เพราะได้สร้างขึ้นด้วยเวลากะทันหัน อาจมีข้อบกพร่องได้จึงควรจะได้ตั้งผู้มีความรู้ความชำนาญตรวจทาน แก้ไขเพิ่มเติมเสียใหม่ให้เรียบร้อยบริบูรณ์ ที่ประชุมเห็นชอบและได้ตกลงตั้งกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จำนวน ๗ คน และต่อมามีการตั้งเพิ่มเติมอีก ๒ คน เพื่อร่างรัฐธรรมนูญให้สำเร็จโดยเร็ว

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญ และเสนอต่อที่ประชุมสภาเพื่อพิจารณาเป็นรายมาตรา ตั้งแต่วันที่ ๒๕

พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๔๗๕ จึงแล้วเสร็จ โดยก่อนจะดำเนินการพิจารณาในวันแรก ประธานกรรมการราษฎรได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ได้นำร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณายกร่างนี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายทอดพระเนตรแล้ว ทรงรับสั่งว่าพอพระราชหฤทัย และทรงแนะนำว่า การประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้นเป็นของสำคัญ ควรมีพิธีต้องได้โปรดเกล้าฯ ให้โทรหลวงหาฤกษ์ไว้ ๓ ฤกษ์ด้วยกัน คือวันที่ ๑ ธันวาคม หรือวันที่ ๑๐ ธันวาคม หรือกลางเดือนมกราคม แต่เห็นว่าวันที่ ๑๐ ธันวาคม เหมาะสมจะได้กำหนดพิธีในวันนั้น

วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๖๕ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จออก ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ในพระราชพิธีพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ท่ามกลางอุดมสันนิบาต มีพระบรมวงศานุวงศ์ และทูตานุทูต ผู้แทนนานาชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนาบดีราชบริพาร ฝ้าเบื้องบาททรงกษพรั่งพร้อมกัน

พระบรมวงศานุวงศ์ คณะทูตานุทูต
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เสนาบดีราชบริพาร ฝ้ารับเสด็จ

ต่อจากนั้น พระยามโนปกรณนิติธาดา ประธานคณะกรรมการราษฎร ได้ถวายฉบับรัฐธรรมนูญซึ่งจารึกในสมุดไทย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยที่ละฉบับรวม ๓ ฉบับ เมื่อทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วก็ได้พระราชทานแก่ พระยามโนปกรณนิติธาดา เพื่อลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ครั้นแล้วได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอีกครั้งหนึ่ง ต่อจากนั้นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ เจ้าพระยาพิชัยญาติ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ที่ละฉบับ ทั้ง ๓ ฉบับ โดยมี นายพลเรือตรี พระยาศรยุทธเสนี รองประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้อัญเชิญต่อมามาวางไว้ ณ ตั้งท่ามกลางที่ชุมนุม

พระยามโนปกรณนิติธาดา ประธานคณะกรรมการราษฎร
ได้ถวายรัฐธรรมนูญฉบับสมุดไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

ในเวลาต่อมา พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนิน ณ สีหบัญชร ทักขินของพระที่นั่งอนันตสมาคม ซึ่ง ณ ที่นั้นมีทหารกองเกียรติยศ นายกรัฐมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภา ข้าราชการ และประชาชนยืนอยู่ ณ สนามหญ้า บริเวณนั้นเนืองแน่น เป็นการแสดงให้เห็นประชาชนได้ทราบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทาน รัฐธรรมนูญ ให้แก่ปวงชนแล้วซึ่งได้กระจายเสียงให้ประชาชนได้ยินโดยทั่วถึงกัน ซึ่งประชาชนได้ส่งเสียงไชโยโห่ร้อง แสดงความยินดีในการที่ได้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญอย่างกึกก้อง

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จออก ณ สีหบัญชร ทักขินของพระที่นั่งอนันตสมาคม โดยมีทหารกองเกียรติยศ ประธานคณะกรรมการราษฎร ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ข้าราชการ และประชาชน เฝ้ารับเสด็จและแสดงความยินดี ททรวงพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ปวงชนชาวไทย

พิพิธภัณฑ์รัฐสภา

ศิลปะกับการเมือง

ว่าที่ร้อยตรีหญิง ชลธิชา ภาศิริ

แผ่นนิทรรศการ...ทำอย่างไร??

ที่มาที่ไป...

กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ สำนักวิชาการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญอย่างหนึ่ง ก็คือ การจัดนิทรรศการทางวิชาการ เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครอง สังคม รวมทั้งนิทรรศการเนื่องในวโรกาสสำคัญ อาทิ วันพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว วันสถาปนาสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น

การจัดนิทรรศการทางวิชาการในแต่ละครั้ง จะมีการจัดทำแผ่นภาพหรือแผ่นนิทรรศการที่ประกอบด้วย ภาพประกอบ รายละเอียดภาพ ข้อมูลเนื้อหาที่ต้องการเผยแพร่ สำหรับนำไปจัดแสดง และการให้บริการยืม-คืนต่อไป

ตัวอย่างผลงานแผ่นนิทรรศการ เรื่อง
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร

มีอะไร...ในแผ่นนิทรรศการ??

แผ่นนิทรรศการชุดหนึ่งๆนั้น มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ ได้แก่

๑. ข้อมูล เนื้อหา ที่เรียบเรียงอย่างถูกต้อง และตรวจทานอย่างละเอียด

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร

พระราชประวัติ

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร มีพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าลูกจางเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์โตในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชสมภพ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๔๙๕

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล มีพระบรมราชโองการสถาปนา สมเด็จพระเจ้าลูกจางเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ ขึ้นเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๑๕...

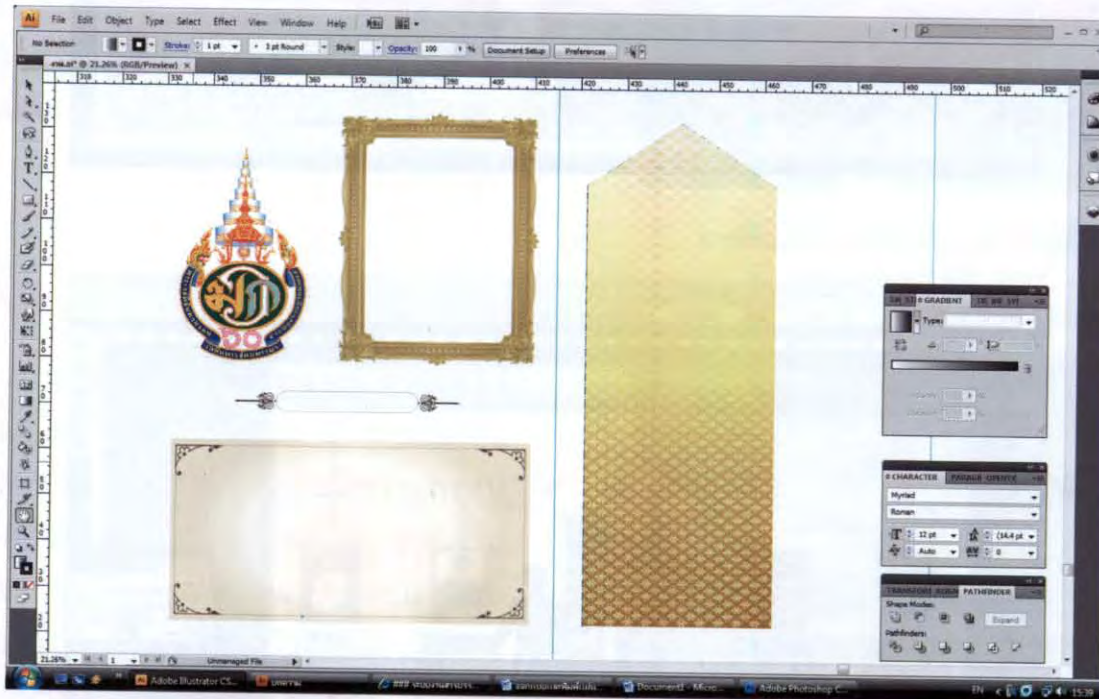
ตัวอย่างผลงานแผ่นนิทรรศการ เรื่อง
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ สยามมกุฎราชกุมาร

รูปภาพ ๒. ภาพประกอบที่มีความสอดคล้องกับเรื่องราว มีความเหมาะสม คมชัด พร้อมทั้งมีรายละเอียด

การตกแต่งภาพประกอบด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop จะต้องขยายภาพให้มีขนาดตามที่ต้องการ และตั้งค่า Resolution ประมาณ 72-100

๓. ตราสัญลักษณ์ ลวดลายที่มีความสวยงาม กลมกลืน เหมาะสมกับรูปภาพและเนื้อหา สำหรับนำมาใช้ในการออกแบบตกแต่ง และใช้จัดองค์ประกอบภาพ

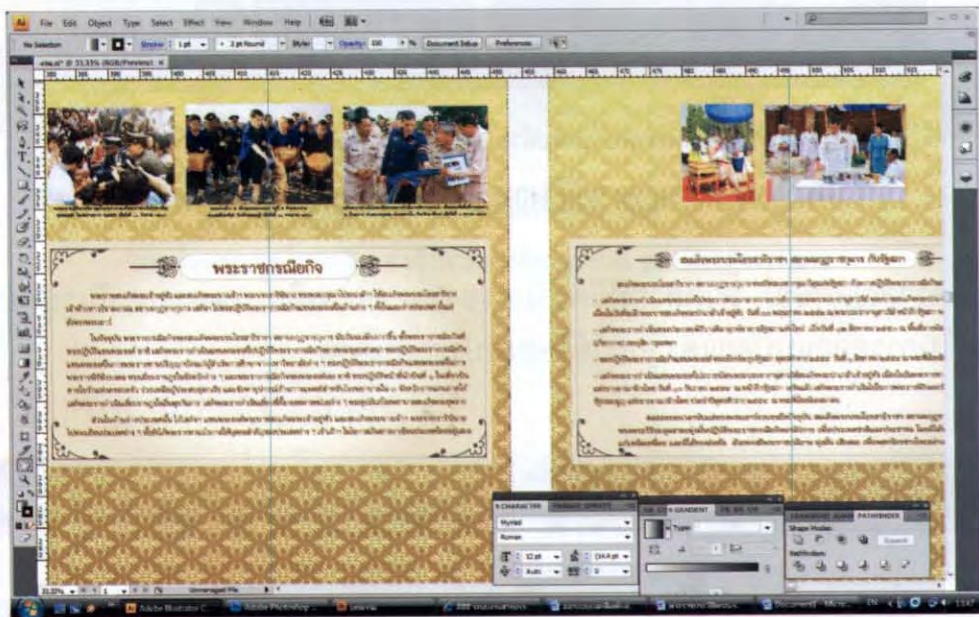

การเขียนตราสัญลักษณ์ ลวดลาย ด้วยโปรแกรม Adobe Illustrator ทำให้ได้ผลงานที่มีความละเอียดสูงและคมชัด สามารถขยายขนาดของงานได้มาก

กว่าจะมาเป็นแผ่นนิทรรศการ...

การจัดทำแผ่นนิทรรศการ มีกระบวนการผลิตตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนการกำหนดชื่อเรื่อง จะต้องกำหนดชื่อเรื่อง หัวข้อของเนื้อหาที่จะเผยแพร่ โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ หัวข้อ อย่างชัดเจน
๒. ขั้นตอนการกำหนดแนวคิดทางศิลปะ เป็นการกำหนดรูปแบบของแผ่นนิทรรศการ โทนสี ลวดลาย ขนาดและเทคนิคการพิมพ์
๓. ขั้นตอนการออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แบ่งงานออกเป็น ๒ ส่วน คือ
 - การออกแบบ ลวดลายกราฟฟิก และการตกแต่งรูปภาพ
 - การจัดวางองค์ประกอบของแผ่นนิทรรศการ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูล รูปภาพ และลวดลาย

การออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Adobe Illustrator

๔. ขั้นตอนการพิสูจน์อักษร เป็นการตรวจทานความถูกต้องของข้อมูล รูปภาพ รายละเอียด ก่อนไปสู่กระบวนการพิมพ์ชิ้นงานจริง อย่างน้อย ๒ ครั้ง

๕. ขั้นตอนการจัดพิมพ์ ในขั้นตอนนี้มีรายละเอียดปลีกย่อยในการทำงาน ดังนี้

๕.๑ การพิมพ์แผ่นภาพ เป็นขั้นตอนที่สั่งพิมพ์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ พิมพ์งานโดยเครื่องพิมพ์ขนาดใหญ่ (Plotter) ก่อนทำการพิมพ์ต้องตรวจสอบม้วนกระดาษระดับหมึกพิมพ์ และขนาดไฟล์งาน เพื่อจัดวางขนาดได้พอดีกับม้วนกระดาษ ทำให้ไม่สิ้นเปลืองวัสดุ

การพิมพ์แผ่นภาพลงบนกระดาษสติ๊กเกอร์ ด้วยเครื่องพิมพ์พล็อตเตอร์

๕.๒ การปะติดแผ่นภาพลงบนแผ่นวัสดุ เป็นขั้นตอนการปะติดแผ่นภาพลงบนแผ่นวัสดุต่างๆ อาทิ แผ่นพลาสติกลูกฟูก แผ่นพลาสติกใสชนิดหนา แผ่นโฟมอัด เป็นต้น ทั้งนี้แผ่นวัสดุที่จะปะติดลงไปต้องมีขนาดใหญ่กว่าชิ้นงานที่พิมพ์ไว้ แล้วจึงค่อยตัดส่วนที่เกินออก

การติดแผ่นงานที่พิมพ์ด้วยกระดาษสติ๊กเกอร์ลงบนแผ่นพลาสติกลูกฟูก

๕.๓ การเคลือบงาน เป็นการเคลือบแผ่นสติ๊กเกอร์ปิดทับชิ้นงาน เพื่อป้องกันความเสียหาย และทำให้ชิ้นงานมีความคงทน แผ่นสติ๊กเกอร์มี ๒ แบบ คือ แบบใส , แบบด้าน ซึ่งแต่ละแบบให้ลักษณะงานที่แตกต่างกัน แบบใสจะดูเงางาม แต่เกิดแสงไฟสะท้อนได้ง่าย แบบด้านจะทำให้สีดูทึบ แต่อ่านง่าย

การรีดแผ่นงานด้วยเครื่องรีดเย็น

การให้บริการยืม-คืน...และคัดลอกไฟล์งาน

กลุ่มงานพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ สำนักวิชาการ ให้บริการยืม-คืน...และคัดลอกไฟล์งานให้แก่สมาชิกรัฐสภา นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

นอกจากนี้ ผู้ที่สนใจสามารถเข้าชมรายละเอียดงานบางส่วนเพิ่มเติมได้ทางอินเทอร์เน็ต <http://library2.parliament.go.th/museum/msdoc.html> หรือโทรศัพท์สอบถามได้ที่ ๐-๒๒๔๔-๒๐๕๕, ๐-๒๒๔๔-๒๐๕๖

เรื่อนำรู้!!!

โดยปกติการออกแบบแผ่นภาพจะใช้โปรแกรม Adobe Photoshop และ Adobe Illustrator ควบคู่กัน กล่าวคือ

โปรแกรม Adobe Photoshop ใช้สำหรับการตกแต่งภาพประกอบ ปรับขนาดไฟล์ภาพให้ลงตัว ก่อนนำไปออกแบบ

โปรแกรม Adobe Illustrator ใช้สำหรับจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ภายในแผ่นงาน และใช้สำหรับออกแบบ ตกแต่งลวดลาย ซึ่งลวดลายกราฟฟิคที่ออกแบบโดยโปรแกรมนี้ จะมีชื่อเรียกกันว่า ภาพเวกเตอร์ (Vector)

นอกจากนี้ ผู้ออกแบบควรต้องศึกษาเรียนรู้โปรแกรมอื่นๆ เพิ่มเติมด้วย อย่างเช่น การออกแบบหนังสือ ผู้ออกแบบต้องใช้โปรแกรม Adobe InDesign หรือโปรแกรม Adobe PageMaker ร่วมกับสองโปรแกรมที่กล่าวมานี้

ปฐม
การเมือง
สุริยา มิ่งแถนาระ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑

ปุมการเมืองในฉบับนี้ เสนอเรื่องราวของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งนับตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๗๕ - ปัจจุบัน ประเทศไทยได้มีรัฐธรรมนูญมาแล้ว ๑๘ ฉบับ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๒๑ มีจุดเด่นที่สำคัญของการสร้างให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพในการควบคุมสมาชิกในพรรคโดยเฉพาะสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ร่างโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๓๖๐ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดตามที่ประธานสภานโยบายแห่งชาติดร.บึงคมทูลเสนอแต่งตั้ง

ทั้งนี้ เหตุที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ เนื่องจากคณะปฏิวัติภายใต้การนำของ พลเรือเอกสฤษดิ์ ชะลออยู่ ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ เป็นผลให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๙ สิ้นสุดลง และได้มีการประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๒๐ ซึ่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรฉบับนี้ได้ประกาศเจตนารมณ์อย่างชัดเจนในการที่จะให้จัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งมีความมุ่งหมายให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติจัดทำแล้วเสร็จภายในหนึ่งปี เพื่อให้มีการเลือกตั้งทั่วไปภายในปี พ.ศ. ๒๕๒๑

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๒๑

เนื่องจากคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำหลักการของรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๑๑ และรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๑๗ มาเป็นหลักในการพิจารณา รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงวางแผนการปกครองไว้คล้ายกับรัฐธรรมนูญ ทั้ง ๒ ฉบับข้างต้น กล่าวคือ ยึดหลักการของ “ระบบรัฐสภา” เป็นหลักในการปกครอง โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

รัฐสภา ประกอบด้วย ๒ สภา คือ วุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ อันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครองแผ่นดิน มีสัญชาติไทยโดยการเกิด มีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๕ ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด

สมาชิกวุฒิสภานี้มีจำนวนไม่เกินสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาผู้แทนราษฎร วาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๖ ปี ในวาระเริ่มแรก เมื่อครบ ๒ ปี ให้ออกจากตำแหน่งจำนวนหนึ่งในสามโดยวิธีจับสลาก และเมื่อครบ ๔ ปี ให้สมาชิกวุฒิสภาในจำนวนที่เหลือจากการจับสลากออกเมื่อครบ ๒ ปีแรกออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของจำนวนดังกล่าวโดยวิธีจับสลากหากจำนวนที่คำนวณได้มีเศษให้ปัดเศษทิ้ง และได้กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการออกกฎหมายและการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีเกือบเท่ากับสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งโดยคำนวณตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน จังหวัดใดมีราษฎรไม่ถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นคนให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นได้หนึ่งคน

ถ้าจังหวัดใดมีราษฎรเกินหนึ่งแสนห้าหมื่นคนก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคนต่อจำนวนราษฎรทุกหนึ่งแสนห้าหมื่นคนเศษหนึ่งแสนห้าหมื่นถึงเจ็ดหมื่นห้าพันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งแสนห้าหมื่น วาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้ถือเขตจังหวัดแต่ละจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กรุงเทพมหานคร ให้แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็นสามเขตและจัดให้มีแต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตละเท่า ๆ กัน หรือใกล้เคียงกันมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยต้องแบ่งพื้นที่เลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกันและต้องจัดอัตราส่วนของจำนวนราษฎรกับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พึงมีได้ ในแต่ละเขตให้ใกล้เคียงกัน

คณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีอีกไม่เกิน ๔๔ คน มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระราชโองการตั้งนายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญฉบับนี้กำหนดไว้ว่าในการดำเนินนโยบายบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตนและต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อสภาผู้แทนราษฎรในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรีและกำหนดห้ามมิให้ข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (ยกเว้นในช่วงใช้บทเฉพาะกาล) ซึ่งเหล่านี้เท่ากับมอบอำนาจให้ประชาชนอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้วางหลักสิทธิและเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างกว้างขวาง ยิ่งไปกว่านั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้ประกาศอุดมการณ์ในการปกครองของชาติไว้อย่างชัดเจนว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข”

พรรคการเมือง หลักการเกี่ยวกับองค์กรพรรคการเมืองนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็ได้นำมาบัญญัติไว้ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

๑. กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งแต่พรรคเดียว (ยกเว้นช่วงใช้บทเฉพาะกาล)

๒. กำหนดให้พรรคการเมืองต้องส่งสมาชิกพรรคเข้าสมัครรับเลือกตั้งทั้งหมดรวมกันไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งครั้งนั้น ถ้าส่งไม่ครบตามที่กำหนดให้ยุบพรรคการเมืองนั้นเสีย

๓. ในแต่ละเขตเลือกตั้งพรรคการเมืองต้องส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นคณะให้ครบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งและจะส่งได้คณะเดียวในเขตเลือกตั้งหนึ่งเขต

๔. เมื่อพรรคการเมืองส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งแล้ว จะถอนการสมัครรับเลือกตั้งมิได้

๕. หลักการสร้างระบบพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการควบคุมสมาชิกในพรรค โดยเฉพาะสมาชิกที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ้นจากตำแหน่งเมื่อลาออกจากสมาชิกพรรคหรือพรรคมีมติให้ออก

๖. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเสนอร่างพระราชบัญญัติจะกระทำได้เมื่อพรรคการเมืองที่ตนสังกัดมีมติให้เสนอได้และต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรครับรองไม่น้อยกว่า ๒๐ คน

สาระสำคัญ ๆ ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตามที่ได้สรุปมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญก็ดี คณะกรรมการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญก็ดีจะเน้นและให้ความสำคัญเป็นกรณีพิเศษในการพิจารณาถึงองค์ประกอบสำคัญที่เป็นองค์การในการปกครองและบริหารราชการแผ่นดิน ๒ องค์กร คือ รัฐสภาอันเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติและคณะรัฐมนตรี ซึ่งเป็นองค์กรใช้อำนาจบริหาร ซึ่งสามารถแยกเป็นส่วนย่อยได้ดังนี้

๑. รัฐสภา ได้แก่

๑.๑ ลักษณะของรัฐสภา

๑.๒ วุฒิสภา

๑.๓ พรรคการเมืองและการเลือกตั้ง

๑.๔ การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

๑.๕ การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

๒. คณะรัฐมนตรี

๒.๑ คุณสมบัติของรัฐมนตรี

๒.๒ การแถลงนโยบาย

๒.๓ การยุบสภา

จากนั้นคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาเค้าโครงการพิจารณาหลักการของรัฐธรรมนูญพร้อมทั้งความคิดเห็นของคณะกรรมการเกี่ยวกับแนวทางของระเบียบการปกครองที่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในหลักการย่อย ๆ เพื่อนำไปบัญญัติเป็นมาตราต่าง ๆ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว เนื้อหาสาระก็เป็นเช่นเดียวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา อันมีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกันที่เป็นจุดเด่นของรัฐธรรมนูญนี้ก็คือ การเพ่งจุดไปที่พรรคการเมืองที่เป็นกลไกอันจะก่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเมืองทั้งรัฐบาลและรัฐสภา ซึ่งได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้งเอาไว้เพื่อที่จะสร้างระบบพรรคการเมืองให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักการเกี่ยวกับพรรคการเมืองนั้นได้กล่าวไว้แล้วข้างต้นที่เกี่ยวกับองค์กรพรรคการเมือง

บทเฉพาะกาล ในช่วง ๔ ปีแรกของการประกาศรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น ได้มีบทบัญญัติไว้ในบทเฉพาะกาลมิให้นำบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาใช้บังคับหลายมาตราด้วยกัน แต่ที่เด่น ๆ นั้นพอสรุปประเด็นใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

๑. การเสนอร่าง พ.ร.บ. จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับคำรับรองจากคณะกรรมการวิสามัญวินิจฉัยร่าง พ.ร.บ. เสียก่อน
๒. การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นไม่ต้องสังกัดพรรคการเมือง
๓. ข้าราชการประจำดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้
๔. การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจตามมาตรา ๑๓๗ จะกระทำในการประชุมกันของรัฐสภา ฯลฯ

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ เป็นต้นมา ได้มีการเสนอขอแก้ไขมาแล้วหลายครั้ง แต่มีอยู่ ๒ ครั้งที่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ครั้งที่ ๑ คือ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งแก้ไขวิธีการเลือกตั้งจากรวมเขตจังหวัดเป็นหนึ่งเขตเลือกตั้งมาเป็นการแบ่งเขตเลือกตั้งตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและเปลี่ยนจากการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเรียงรายบุคคล ครั้งที่ ๒ คือ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๓๒ ซึ่งแก้ไขให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา

ส่วนประเด็นที่เคยมีความพยายามขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. สิทธิเสรีภาพชนชาวไทย มีการพยายามแก้ไขในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญ และในปี ๒๕๒๕ โดยร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช และคณะในมาตรา ๒๔, ๒๘, ๒๙, ๓๐, ๓๗ และเพิ่มเติมมาตรา ๒๙ ทวิ โดยนำเอารัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๑๗ มาบัญญัติไว้แทน
๒. วุฒิสภา มีการแก้ไขในมาตรา ๘๔, ๘๖, และเพิ่มมาตรา ๘๔ ทวิ ทั้งนี้เพื่อลดบทบาทวุฒิสภาในส่วนนี้มีการเสนอแก้ไขในปี ๒๕๒๓ และ พ.ศ. ๒๕๒๕ ในร่างของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช และคณะ

การสิ้นสุด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ถูกยกเลิกโดยการยึดอำนาจการปกครองประเทศของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ภายใต้การนำของพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ มีระยะเวลาในการใช้บังคับ ๑๒ ปี ๒ เดือน ๑ วัน

เหตุการณ์สำคัญ

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรจากสาเหตุการสนับสนุนจากสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา จากการประกาศขึ้นราคาแก๊สและน้ำมันเชื้อเพลิง

๓ มีนาคม ๒๕๒๓ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี

๑ เมษายน ๒๕๒๔ เกิดกบฏยังเติร์ก หรือกบฏเมษาฮาวาย นำโดยพลเอกสัณฑ์ จิตรปฏิมา

๑ กรกฎาคม ๒๕๒๔ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๒๔

๑๙ มีนาคม ๒๕๒๖ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภา อันเนื่องมาจากรัฐสภาไม่ให้ความเห็นชอบในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ขยายเวลาการใช้บทเฉพาะกาลออกไปอีก ๔ ปี

๙ กันยายน ๒๕๒๘ เกิด “กบฏ ๙ กันยายน” โดย พันเอกมณูญ รูปขจร และนาวาเอกมนัส รูปขจร แต่ไม่ประสบความสำเร็จ

๑ พฤษภาคม ๒๕๒๙ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ประกาศยุบสภา สาเหตุจากรัฐบาลได้เสนอพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ พ.ศ. ๒๕๒๙ เข้าสู่การพิจารณาของสภา แต่สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่อนุมัติพระราชกำหนดดังกล่าว

๓. ประธานสภาผู้แทนราษฎร มีการพยายามแก้ไขในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ พ.ศ. ๒๕๒๕ พ.ศ. ๒๕๒๙ และแก้ไขได้สำเร็จในปี พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นประธานรัฐสภา

๔. วิธีการเลือกตั้ง ในประเด็นนี้จะมีควมพยายามแก้ไขในปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ และแก้ไขได้สำเร็จใน พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยแก้ไขมาตรา ๙๐, ๙๑, ๙๕ และเพิ่มเติมมาตรา ๙๐ ทวิ โดยใช้วิธีการเลือกตั้ง จึงเปลี่ยนมาเป็นแบบแบ่งเขตจังหวัดและให้ประชาชนเลือกแบบเรียงรายบุคคล

๕. คุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง มีความพยายามแก้ไขในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ในมาตรา ๙๒ และมาตรา ๙๔

๖. กฎอัยการศึก ขอแก้ไขมาตรา ๑๒๔ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๖๐ โดยรัฐบาลจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ในกรณีประกาศกฎอัยการศึกเกินกว่า ๓ ครั้ง

๗. นายกรัฐมนตรี มีความพยายามแก้ไขในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยให้นายกรัฐมนตรีมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

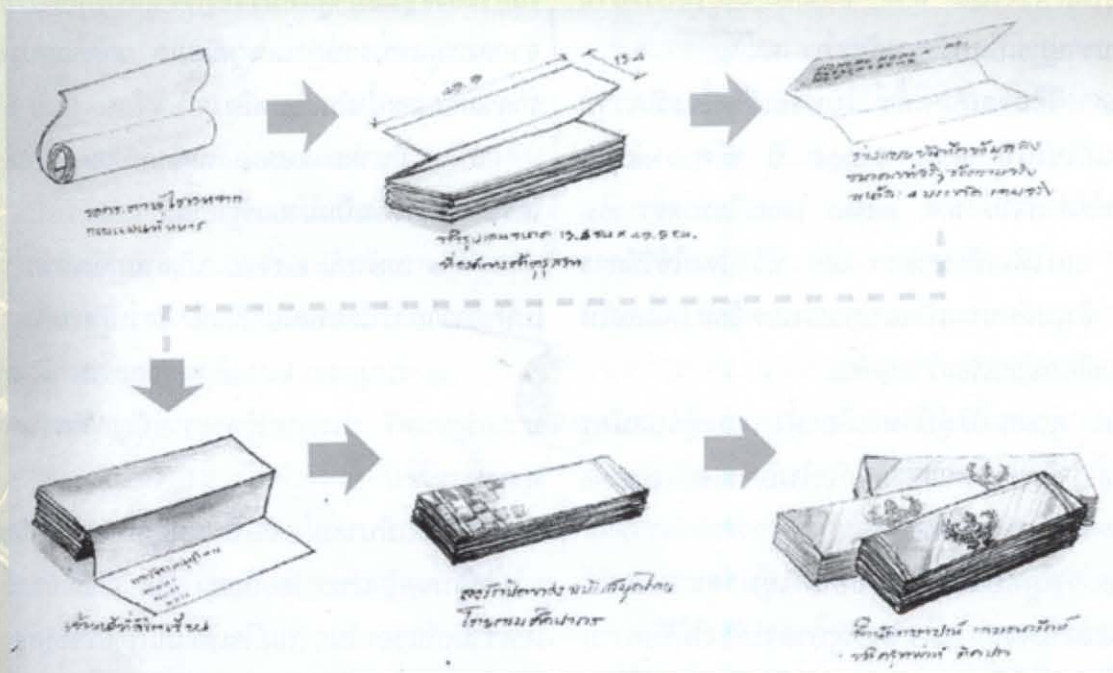
๘. การแถลงนโยบาย ขอแก้ไขมาตรา ๑๕๑ ให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจคณะรัฐมนตรีก่อนเข้ารับบริหารประเทศ

๙. บทเฉพาะกาล ในประเด็นนี้มีความพยายามที่จะแก้ไขในหลายครั้งในขณะที่บทเฉพาะกาลมีผลใช้บังคับอยู่ ทั้งนี้เพื่อลดอำนาจของวุฒิสมาชิกให้น้อยลง และแยกข้าราชการประจำออกจากข้าราชการการเมือง

๒๙ เมษายน ๒๕๓๑ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประกาศยุบสภาเนื่องมาจากความขัดแย้งเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ เป็นเหตุให้รัฐมนตรีของพรรคประชาธิปัตย์ ๑๖ คน ลาออก จากตำแหน่งเพื่อให้มีการปรับคณะรัฐมนตรี แต่นายกรัฐมนตรีตัดสินใจ ยุบสภาแทน

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ภายใต้การนำของพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ได้เข้ายึดอำนาจการปกครองประเทศ และแต่งตั้งนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี

การจัดทำรูปเล่มสมุดไทย

มีทั้งสิ้นจำนวน ๑๒๕ พับ

ผู้เขียน จำนวน ๖ คน ประกอบด้วย

- นายบุรุษ เชี่ยวเจริญ ชูบ
- นายโสรัชย์ ฤกษ์บุรี ชูบ
- นายโสภณ ปานนิล ชูบ
- นายสุภฤกษ์ สุขสวัสดิ์ ชูบ
- นายเคารพ บรรจงดี ชูบ
- นายอำพัน ชอบใช้ ชูบ

ผู้ตรวจทาน ประกอบด้วย

- นายโอน ติผดุง ผู้ทาน
- นายสุรชัย ภูประเสริฐ ผู้ทาน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธาน

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อุทยานประวัติศาสตร์สงคราม ๙ ท้าพ

กิจกรรม

ความเคลื่อนไหว พิพิธภัณฑสถาน

โดย... ศตพล วรปัญญาตระกูล

กลุ่มงานพิพิธภัณฑและจดหมายเหตุ สำนักวิชาการ เป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานหนึ่งของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการเผยแพร่ความรู้ด้านประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองในระบบรัฐสภาของไทย โดยจัดแสดงและนำเสนอผ่านพิพิธภัณฑรัฐสภา ซึ่งตั้งอยู่ใต้ฐานพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ในส่วนการจัดแสดงมีทั้งส่วนที่เป็นการจัดแสดงแบบถาวร และแบบหมุนเวียน ดังนั้น การพัฒนาการจัดแสดงจึงต้องดำเนินการตลอดทั้งปี เพื่อให้เกิดความน่าสนใจและติดตาม

ดังนั้น กลุ่มงานพิพิธภัณฑและจดหมายเหตุ จึงร่วมกับสำนักพัฒนาบุคลากร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร โดยมิตวัตฤประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาดูงานการพัฒนา การดำเนินการ การประยุกต์ใช้ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และรับทราบขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ขององค์กร หน่วยงาน และบุคคลที่ไปศึกษาดูงาน อันจะนำมาซึ่งการพัฒนากระบวนการนิติบัญญัติของรัฐสภา
๒. เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการทำงานของข้าราชการรัฐสภา กับบุคลากรของหน่วยงานที่ไปศึกษาดูงานภายในประเทศ
๓. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความสัมพันธ์ระดับผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรกับผู้บริหารของหน่วยงานที่ไปศึกษาดูงานภายในประเทศ

ระยะเวลาการศึกษาดูงาน

วันศุกร์ที่ ๒๒ และวันเสาร์ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

สถานที่ศึกษาดูงาน

๑. พิพิธภัณฑ์ลูกหลานพันธุ์มังกร จังหวัดสุพรรณบุรี

เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ไทย - จีนที่แนบแน่นยาวนานหลายศตวรรษชาวจีนได้ร่วมพระบรมโพธิสมภารต่างแซ่ซ่งสุดดี แสดงความกตัญญูต่อแผ่นดินไทยในทุกโอกาส พิพิธภัณฑ์นี้จึงสร้างขึ้นโดยแรงบันดาลใจของนายบรรหาร ศิลปอาชา ประธานคณะกรรมการศาลเจ้าพ่อหลักเมืองสุพรรณบุรี ร่วมกับพ่อค้า ประชาชน ที่สนใจประวัติศาสตร์วัฒนธรรมสัมพันธ์ไทย - จีน และเพื่อฉลองความสัมพันธ์ทางการทูตไทย - จีน ที่มีอายุครบ ๒๐ ปี ใน พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงได้ริเริ่มรวบรวมเงินจากผู้ศรัทธาออกมาแบบก่อสร้างจัดแสดงนิทรรศการถาวร ลำดับประวัติศาสตร์วัฒนธรรมจีนที่ยาวนานกว่า ๕ พันปี ให้นุชนรุ่นหลังได้ศึกษา ทบทวนเพื่อสานต่อสัมพันธ์อันน่ายกย่องระหว่างไทย - จีนให้รุ่งเรืองตลอดไป และเปิดให้เข้าชมตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ในส่วนการให้บริการจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาของประเทศจีนและคนจีน พร้อมทั้งสอดแทรกการนำเสนอถึงเรื่องราว วัฒนธรรม จริยธรรม และคุณธรรมด้วย อนึ่ง ภายในบริเวณของพิพิธภัณฑ์ไม่มีจุดให้ข้อมูลเบื้องต้น ทำให้ผู้เข้าชมเกิดความไม่สะดวกและไม่ทราบขั้นตอนของการเข้าชม

๒. หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย จังหวัดสุพรรณบุรี

เป็นพิพิธภัณฑ์หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย โดยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการนำเสนอ พร้อมกันนี้ ยังนำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในอดีต โดยจัดแสดงเกี่ยวกับบ้านทรงไทย และการดำรงชีวิต

นอกจากนี้ หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย ยังให้บริการด้านที่พัก และห้องสัมมนา เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะพักค้างแรมและเพื่อการจัดประชุม สัมมนาเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ

๓. พิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาด จังหวัดกาญจนบุรี

เป็นพิพิธภัณฑ์ที่สร้างขึ้นเพื่อรำลึกถึงเหล่าทหารที่ต้องทุกข์ทรมานจากการก่อสร้างเส้นทางสายทาสนี้ พิพิธภัณฑ์แห่งนี้บอกเล่าเรื่องราวของเจจ็ทอมมอร์ริส(JG Tom Morris)อดีตทหารออสเตรเลียยศสิบโทซึ่งถูกจับเป็นเชลยศึกที่สิงคโปร์ก่อนถูกกวาดต้อนมาตมกนรกที่ช่องไพนรกในช่วงปีพ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๘๘ แต่พอสงครามสงบ และรอดชีวิตมาได้ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เขาจึงตัดสินใจกลับมาค้นหาช่องไพนรกที่เคยทำให้เขาเกือบเอาชีวิตมาทิ้งที่นี่ เมื่อค้นพบแล้วเขาจึงนำเรื่องเข้าเสนอต่อรัฐบาลออสเตรเลียเพื่อพัฒนาพื้นที่ และจัดสร้างเป็นพิพิธภัณฑ์อนุสรณ์สถานช่องเขาขาดขึ้นและเปิดให้เข้าชมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ (ค.ศ. 1998)

พิพิธภัณฑรฐสภา

สถานที่ตั้งและการให้บริการ

อาคารรฐสภา ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

เปิดให้บุคคลผู้สนใจทั่วไปเข้าชมในเวลาราชการ

(ยกเว้นวันหยุดนักขัตฤกษ์)

ระหว่างเวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๕๕-๖, ๐ ๒๒๔๔ ๑๐๕๙ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๑

ห้องจัดนิทรรศการถาวรรฐสภาไทย

สถานที่ตั้งและการให้บริการ อาคารรำไพพรรณี ชั้น ๒

ถนนหลานหลวง แขวงโสมนัส เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

เวลาทำการ วันอังคาร-วันอาทิตย์

(ยกเว้นวันหยุดสงกรานต์ และวันขึ้นปีใหม่)

ระหว่าง เวลา ๐๙.๐๐-๑๖.๐๐ นาฬิกา

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๓๔๑๓ ต่อ ๒๐๑

พิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร